

EVALD FLISAR

Hamlet in Jaz

Komedija z rusko ruleto

Osebe:

Jaz, upokojeni igralec

Maja, prostitutka

David, zvodnik

Marko, popisovalec prebivalstva

Lila, bitje z zlatim srcem

PRVO DEJANJE

Podstrešna soba v stari mestni hiši. Prostor vzbuja občutek praznine, začasnosti, neurejenosti. Miza, šest stolov, velik koš za smeti. Po tleh nered starih časopisov, knjig in revij. Na enem od stolov velik star kovček. Seveda je lahko, skladno z vizijo scenografa in zmogljivostjo gledališča, prostor urejen tudi drugače.

Maja pride po stopnicah. Ustavi se in se razgleda. Približa se mizi, odloži torbico. Previdno odpre pokrov kovčka. Natrpan je z vsakovrstnimi papirji in predmeti. Izvleče sveženj pisem, jih pregleduje, tu in tam kaj prebere. Položi pisma nazaj v kovček. Iz torbice vzame mobilni telefon, utipka številko.

MAJA: Hej ... Kam si me pa poslal? ... Ničesar ni tukaj ... Predvsem pa nikogar ... Se naj zonegavam s svojo senco? ... Še postelje ni ... Veš kaj, oprusti, nisem tako poceni kurba, da bi opravljala svoje delo stoje ... Ne pozabi, da imam maturo ... Ne pritožujem se, samo drugič preveri, kam me pošiljaš ... Kakšen oglas? ... Me prav nič ne briga, kaj je napisal v oglasu, nisem sestra usmiljenka, da bi z nogami v zraku izpolnila zadnjo željo komu, ki se odpravlja na drugi svet ... Kaj če umira za grozno kužno boleznijo? ... Nazadnje boš še predlagal, naj to naredim zastoj ... Bodi že enkrat to, kar mi dopoveduješ, da se edino splača: praktičen ... Jebi se predvsem ti, ker jaz se v tem prostoru ne bom! *(Jezno izključi mobilni telefon in ga porine v torbico. Takoj ga ponovno vzame ven in pritisne na tipko.)* Hej ... Si jezen name? ... Res ne? ... No, prav ... Ampak daj, sprevidi že enkrat, da me ne moreš kar tako pošiljati nekam, kjer me kak blaznež lahko zadavi ... Odšla pa ne bom ... Zdaj ko sem tukaj, bom ostala ... Ja, iz radovednosti! ... Veš kaj, o tem, kateri od naju je večji hazarder, se ne bi prepirala ... Če te v eni uri ne pokličem, pridi po moje truplo ... *(Zasliši hrup na stopnicah.)* Nekdo prihaja ...

(Položi mobilni telefon nazaj v torbico, izvleče ogledalce, preveri frizuro in šminko, spravi ogledalce, sede in zavzame sproščeno držo. Jaz prilomasti po stopnicah. Ves je zadihan. Majina navzočnost se mu ne zdi dovolj nenavadna, da bi ji posvetil pozornost. Zaznava jo na podoben način kot mizo, stole, koš za smeti. Z olajšanjem se zvrne na stol. Iz žepa potegne robc in si briše potno čelo.)

JAZ: Joj, kako lepo je biti doma. In to po kratkem skoku okoli vogala! Pet korakov po stopnicah, dvajset po hodniku, petindvajset do poštnega nabiralnika, petdeset tja, toliko nazaj ...

MAJA: Pravi maraton!

JAZ: Natanko tako! Mogoče ne ravno maraton, ampak! – kar zadeva škodo, ki jo je utrpela duša – fiiiiiuuuuuuuhhh!

MAJA: *(ga skuša posnemati)* Fiiiiiuuuuuuuhhh!

JAZ: Najprej le morje obrazov, pljunkajoče ob okna, pljunk, pljunk, toda za vogalom – moj Bog! – oceansko vodovje! – si predstavljate?

MAJA: *(skomigne)* Kaj, nevihto na morju?

JAZ: Podajte se kdaj na cesto, od koder se ravnokar vračam. Prav čudim se, da sem jo živ odnesel. (*Plane pokonci, gestikulira.*) Proti meni kipi val za valom peneče se razbesnele norosti. Polne gomazečih temnoluskastih rib z izbuljenimi očmi! In kakšnih gobcev! Zevajočih, hlastajočih, zobatih! ... Kot da me svet želi ... (*Išče besede.*)

MAJA: Pogoltniti?

JAZ: (*se zastrmi predse, sede*) In vse to zato, ker je treba oddati pismo.

MAJA: Ampak zdaj ste doma.

JAZ: Doma je prevelika beseda. Sem pa tukaj. In tukaj ... (*se ozre okrog*) ... stvari na neki način obvladam. V tej udobno opremljeni sobi, res da ne prenatrpani ...

MAJA: Vendar prostorni in zračni ...

JAZ: Tako je, (*zamahne po sobi*) kaj pa človek še potrebuje –

MAJA: Mogoče posteljo?

JAZ: (*namerno presliši*) Tukaj se o miru da vsaj razmišljati. Čeprav moram reči (*položi roko na kovček*), da imam precej več, kot potrebujem. Ampak kaj – to bom zmetal proč v manj ko minuti. A ne? Samo, da si odpočijem. (*Se nagne nazaj in zapre oči.*)

MAJA: Ste utrujeni?

JAZ: (*odpre oči, vendar se ne premakne*) Sploh ne. Še dve sekundi, pa bom tako dobre volje, da si bom zaželel, da bi imel poleg vsega tega razkošja še veliko ogledalo!

MAJA: Zakaj?

JAZ: Zato, da bi me vse do večera lahko zabaval moj neskončno zabavni odsev! (*Nenadoma plane pokonci, poln energije, zgrožen.*) O moj Bog! ... Med milijoni pisem, ki jih prejme pošta vsak dan, je *nujno*, da se jih vsaj deset izgubi. A ne? Statistično gledano je možnosti, da je med njimi moje, ravno toliko, kot je možnosti, da je katero drugo!

MAJA: Sploh ne pomnim, kdaj sem nazadnje poslala pismo.

JAZ: Moral bi poslati dve! ... tri! ... pet! In vsako z druge pošte. Kaj se dogaja z mano? In to jaz, ki sem bil zmeraj tako previden?!

MAJA: (*mu ponudi svoj mobilni*) Samo računi in davčne terjatve še prihajajo v kuvertah. Komunicira se pa že dolgo s tole napravo.

JAZ: Aaaaa! ... Kot pravijo v Papui Novi Gvineji v jeziku pidžin: "magic-box-some-nutter-yell-hullo-who's-dat". (*Vzame mobilni, potegne iz žepa časopisni izrezek, ga preveri in utipka številko. Čaka na odgovor, hodi sem in tja.*) "Hullo-who's dat?" Ne ne, majhna šala, gospa. Pidžin ... Pidžin! (*Zavije oči, pogleda Majo, češ, kakšna neumnica je na drugi strani.*) Pidžin govorijo na Novi Gvineji, gospa. Princ Charlesu rečejo "picanniny-number-one-belong-mama-queen". Prav imate, nismo na Novi Gvineji ... (*Mimogrede pogleda skozi okno.*) Čeprav vas moram posvariti, da za to ni nobenih dokazov... Kdo je pri telefonu? Jaz. Samo trenutek, gospa... tisto prej je bila šala, to pa ni. Če rečem, da je pri telefonu Jaz, pomeni to, da z vami govori Bonifacij Jaz. Z enim

z-jem, kaj pa! Z dvema bi se reklo džez, džez kot džezva, džezebel, džezus kristus. A da nimate časa ... Mislite, da ga jaz imam? (*Dvigne glas.*) Tule na mizi pred sabo, z nogami narazen, in ga držim za vrat? ... Halo? ... (*Odmakne telefon od ušesa, pogleda Majo.*) Komunicira pa se že dolgo s tem, ste rekli? (*Znova utipka številko, spregovori uradno in vljudno.*) Oprostite, prosim, tukaj Bonifacij Jaz, na smrt utrjeni svetovni popotnik in alkimist. V vašem cenjenem časopisu skušam objaviti oglas. Na prvo objavo se ni odzval nihče – poudarjam, nihče! – zato sem pravkar oddal na pošto še en obrazec, s pripisom "ekstremno nujno". Potrebujem administrativno pomoč. Ne, ni v redu, kajti pismo se lahko izgubi! – ne razumete? Nujno potrebujem nekoga, da mi pomaga sortirati papirje, zvezke, fotografije, tega je ogromno, meni pa se mudi, ker odhajam ... (*Iz kovčka vzame revolver, ga položi na mizo.*) Odhajam in moram pospraviti za seboj ... Vam lahko narekujem oglas po telefonu? (*Roteče.*) Prosim ... Prosim ... (*Spremeni ton.*) Potem pa naj vas pokoplje parodontoza! Naj vam popusti mehur, da boste morali vsakih pet minut na sekret! Predvsem pa naj se vašemu možu, če ga imate, o čemer dvomim, že enkrat odprejo oči, da vidi, s kakšno nilsko kravo se je oženil ... (*Položi mobilni telefon na mizo.*) Hah! ... Pa naj kdo reče, da je stari maček izgubil svojo žilico ...

MAJA: Še zna ozmerjati babo tako, da ji zacingljajo vse plombe v zobeh.

JAZ: A ne? Še ni izgubil prepričanja, da bi morali babam zaplombirati vse luknje, ne samo tiste v zobeh ... (*Se obrne in se zastrmi v Majo; šele zdaj ugotovi, da ne ve, kdo je in kaj tam počenja.*) ... Kdo pa ste? ... A ste padli z neba?

MAJA: Bolj me zanima, kam sem padla. (*Odpre torbico, izvleče cigarete in vžigalnik.*) Saj dovolite?

JAZ: Ne. Hočem vedeti, kdo ste in kaj počenjate tukaj.

MAJA: Naročili ste me.

JAZ: Ne naročam ne mleka ne časopisov, zakaj bi naročil vas? Kaj pa mi je? Pogovarjam se z vami, kot da se pozna bog ve koliko let. In šele zdaj mi pade na pamet, da vas prej ni bilo!

MAJA: Prišla sem na vaš oglas.

JAZ: (*zmeden*) Oglas?

MAJA: Objavili ste oglas, da potrebujete administrativno pomoč. Sami ste rekli, malo prej.

JAZ: Ampak saj se nihče ni prijavil! Zato sem pravkar ... (*Počasi se mu svita.*) Kako pa ste me našli?

MAJA: Objavili ste naslov in ime.

JAZ: Brez telefona sem.

MAJA: Zato sem pa kar prišla. Očitno prepozno ... (*Se dvigne, da bi šla.*)

JAZ: Ne! ... Sedite ... Gre za to, da ... preprosto ne morem verjeti, da ... da se je nekdo odzval na moj klic na pomoč ... Hočem reči, na moj oglas za administrativno pomoč. (*Opazi, da Maja opazuje revolver na mizi.*) Da ne boste mislili ... Ta revolver – (*ga pobere z mize in stlači v kovček*) – ta revolver je dragocen spomin na očeta, ki mu ga je zapustil njegov oče, njemu

pa njegov oče, in tako nazaj do bog ve katerega pradedu. Vsak ga je uporabil vsaj enkrat. Razen mene. Jaz še nisem našel priložnosti.

MAJA: Pa jo iščete?

JAZ: Pravzaprav lažem. Priložnost se mi je ponudila, ko sem bil star deset let. V očetovi omari sem odkril prav ta revolver. To je bilo, preden mi ga je podaril. Ne vem zakaj, ampak porinil sem si cev v usta. (*Vzame revolver in si potisne cev v usta. Pogleda Majo. Potegne cev iz ust.*)

MAJA: In?

JAZ: Še zdaj se spomnim okusa. Spominjal me je na šolsko kredo, ki sem jo tudi rad žvečil, ne vem zakaj. In prav čudil sem se, kako hitro se je mrzlo jeklo v mojih ustih segrelo. Postal je skoraj ognjeno. In še zdaj vidim prst, tale prst (*iztegne palec*) – takrat še prstek – kako počasi, počasi, počasi pritiska na sprožilec. Sploh nisem pomislil na možnost, da so v bobenčku naboji. Zanimala me je samo ena stvar: kaj se bo zgodilo, če pritisnem do konca.

MAJA: In kaj se je zgodilo?

JAZ: Ostal sem živ. Kot ste morda opazili. Vse od takrat me spremljata dva glasova. Biti ali ne biti.

MAJA: In kateri zmaguje?

JAZ: Glas neživljenja je zapeljiv. Sladek. Glas življenja pa mi čepi na ramenu kot tečna papiga in mi v uho ponavlja: "Počakaj še malo; počakaj, dokler ne izčrpaš še zadnje možnosti."

MAJA: Se bojite smrti?

JAZ: (*se zdrzne, jo pogleda, odvrne oči*) Kaj pa vi?

MAJA: Jaz? Zakaj pa jaz?

JAZ: Prišli ste v zanikrno sobo na podstrešju stare hiše v revnem predelu mesta. Sami ste z neznanim moškim, ki ustvarja vtis, da je nor. (*Zamahne z revolverjem.*) Kako veste, da ni pobegli morilec, ki vas bo najprej mučil, posilil, nazadnje pa ustrelil?

MAJA: Zdaj je prepozno. Razen če mi prijazno dovolite, da odidem. (*Se začne dvigati.*)

JAZ: Ne! ... Hočem reči, seveda lahko odidete. Ampak zakaj? Saj ste komaj prišli. Večer je pred nama. Čeprav se mi ne zdite najbolj primerni za tisto, kar imam v mislih. (*Maja molči. Jaz jo pogleda.*) Me ne boste vprašali, kaj imam v mislih?

MAJA: Ko mi boste odgovorili na moje vprašanje. (*Jaz jo gleda.*) Se bojite smrti?

JAZ: Ne. Bojim pa se, in to grozno, da se bom znašel v natrpanem mestnem avtobusu in bo okoli mene stalo dvesto tuberkuloznih starcev, ki mi bodo kašljali v obraz. In da bom tem starcem tako podoben, da ne bom vedel, kateri od njih sem jaz!

MAJA: (*seže po cigaretah*) Smem?

JAZ: Čez uro in pol. Najprej mi dovolite, da se predstavim. Živim v mansardni sobi. Štiri stene. Imam sosede, ki uživajo v tem, da mi nagajajo. Kadar mi, snamem čevelj (*sname levi čevelj in stopi k steni*) in tolčem po steni, dokler ne

znižajo svojih glasov ali svoje butaste glasbe. Zgodi se, da moram uporabiti oba čevlja. (*Pokaže.*) Podplate sem okrepil z jeklenimi špiclji. (*Si obuže čevlji.*) Imam dvojna stekla. Draga reč, sem praktično bankrotiral, ampak brez njih ... (*Si pritisne dlani ob ušesa, stoji pet sekund. Stopi k oknu.*) Pravijo, da je mesto tam zunaj Ljubljana. Ampak kje so dokazi? Zame je mesto podobno mestu: živel sem v tolikih, da so se mi sprijela v čuden grozd pročelij in streh. Zame je vsaka ulica enako mračna kot druga, pa naj bo na tej strani ekvatorja ali na oni. Ker pa se nočem prepirati, in ker mi je čisto vseeno, ali je tisto zidovje Ljubljana, se pretvarjam, da je. In ker se podobno pretvarjajo tudi vsi drugi, nimam problemov.

MAJA: Pametno.

JAZ: A ne? Svetu je treba biti kos, drugače ne gre. In prej ali slej človek najde način.

MAJA: Vseeno kakšnega. Pomembno je, da deluje.

JAZ: Pomembno? Nič ni pomembno na tem svetu, če dovolite, da vam kot starejši izkušen moški dam, zbegani frfljici, majhen nasvet. Sploh pa tudi vi niste več tako mladi ... Hah! Predvsem pa ne vem, kaj počenjate tukaj. V oglasu sem izrecno navedel, da potrebujem *administrativno* pomoč. Imate kvalifikacije?

MAJA: Seveda. Znam tipkati z dvema prstoma, vlagati dopise v fascikle, pisati po nareku –

JAZ: Ustvarjam vtis, da bi vam rad karkoli narekoval?

MAJA: Gotovo mi boste povedali, kaj želite od mene.

JAZ: (*iz kovčka potegne papir in ga položi pred njo na mizo*) Napišite svoje ime, kraj in datum rojstva, podatke o izobrazbi, številko čevljev, zaposlitve doslej, število otrok, ste poročeni, se bojite smrti, v tem vrstnem redu. (*Ponudi ji svinčnik.*) Začnite. (*Pogleda na zapestno uro.*) Imate pet minut. (*Maja začne pisati.*) Kaj ste napisali?

MAJA: Ime.

JAZ: (*pobere list z mize in prebere*) Maja. Iluzija. (*Razcefra list in vrže koščke v koš za smeti.*) I-lu-zi-ja. Vse ženske bi se morale imenovati Maja.

MAJA: Kaj pa drugi podatki?

JAZ: Nimava časa. V tem kovčku imam toliko akumuliranih zmot, da bo trajalo najmanj uro, preden se jih znebiva. Zadnje, kar potrebujem, so dodatni papirji, dodatne čačke. Sem v fazi pospravljanja. Razumete?

MAJA: V fazi pospravljanja.

JAZ: Pospravljanja! Kdo vam daje pravico, da se vtikate v moje življenje, preden kar koli veste o njem?

MAJA: Povejte, prisluhnila bom.

JAZ: Zakaj? Ker vas je strah, da drugače ne boste prišli od tod?

MAJA: Sploh ne.

JAZ: Če bi se vam približal na ulici in rekel, "Poslušajte, rad bi vam zaupal nekaj podrobnosti o svojem življenju," bi me odrinili in odšli naprej. Zdaj se pa kar naenkrat pretvarjate, da ste sestra usmiljenka, ki ji lahko zaupam tegobe.

MAJA: Se pač oba pretvarjava. Vi, da je mesto tam zunaj Ljubljana, jaz, da me zanima vaše življenje. S to razliko, da se jaz pretvarjam manj: res me zanima, kdo in kaj ste. Kdo in kaj ste bili. Kaj nameravate.

JAZ: Z vami?

MAJA: Na splošno. Vaš naslednji korak v življenju.

JAZ: Moj naslednji korak v življenju je to. (*Naredi korak.*) Se vam zdi zanimiv? Ne? Lahko naredim še enega. (*Naredi še en korak.*) Kaj pa ta? Vas je bolj navdušil? Sicer pa naju čaka mnogo večji korak. V eni uri, mogoče dveh, morava zmetati v koš moje življenje.

MAJA: (*vstane in seže proti kovčku*) To lahko narediva v nekaj minutah -

JAZ: Ne! (*Maja otrpne.*) Res ne razumete? Vse te papirje je treba najprej preveriti, klasificirati, oštevilčiti ... Šele potem smejo v koš ... In tu so še druge stvari ... (*Pošari po kovčku, izvleče stetoskop.*) Tole, recimo ... Neizogibno, če želite spoznati svojo notranjost. Prisegam na znanost, meditacija je navadno sranje, sem poskusil, in poglejte, kaj je naredila iz mene. (*Si porine slušalke v ušesa in položi bobenček Maji na prsi.*) Slišite, kako vam bije srce? Tump, tump, tump, ta-tump, ta-tump, ta-tump, ta-tump ... In vi trdite, da vas ni strah ... (*Pritisne bobenček k svojim prsom.*) Moje bije drugače ... Buuuuum, buuuuum, buuuuum ... (*Lažno vzhičen, z rokami v zraku.*) Hura! Moje srce mi pripoveduje pravljice! (*Sede in potrto strmi predse.*)

MAJA: Vam še jaz povem eno? Da boste boljše volje.

JAZ: Ni treba, imam napravo za korigiranje razpoloženja. (*Iz kovčka potegne majhen kasetofon in ga položi na mizo.*) Kadar sem jezen in hočem postati besen ... (*Vklopi: Tibetanski menihi.*) (*Izklopi.*) Kadar sem dobre volje in bi se raje valjal v črnem mraku ... (*Vklopi: Tibetanski menihi.*) (*Izklopi.*) Kadar hočem plavati po svetlobi ... (*Vklopi: Tibetanski menihi.*) (*Izklopi. Obsedi, potrt.*) Kadar je moje razpoloženje ravno, kot puščava brez vetra, mi glasba ne more pomagati.

MAJA: Meni pa zmeraj, vseeno kakšna. (*Vklopi: Tibetanski menihi.*)

JAZ: (*izklopi kasetofon in jo nekaj časa gleda*) Veste kaj ... Res ni lepo od mene, da nakladam o svojih problemih, vi pa čakate na pregled. (*Vstane in prime stetoskop; slušalke ima še vedno v ušesih.*) Zadnje čase ne dobivam več toliko pacientov kot včasih. Ne vem, ali je svet vse bolj uravnovešen ali postaja blaznost statusni simbol. Ali pa ... no, saj vseeno. Sploh sem pa že prestar, da bi me skrbelo zdravje drugih ljudi ... Ampak ker ste že tukaj ... Slecite se.

MAJA: Končno! (*Vstane.*) Do golega ali samo do perila?

(*Začne si odpenjati jopico. Jaz jo gleda, vse bolj zgrožen.*)

JAZ: Kaj pa delate?

MAJA: Rekli ste, da me želite pregledati. (*Nadaljuje s slačenjem.*)

JAZ: (*pograbi revolver in ga uperi vanjo*) Nehajte!

MAJA: Vas ne mika, da bi videli, kaj imam pod obleko?

JAZ: Gotovo nič takega, kar bi razbilo sprejete norme anatomije. Sploh ne morem verjeti! Potrebujem administrativno pomoč, vi pa se mi nesramno nastavljate.

MAJA: (*si zapenja gumbe*) Mislila sem, da je to vaš način. Moški so čudni. Nekateri hočejo biti popljuvani, drugi tepeni z bičem, tretji privezani ob posteljo. Sem pač mislila, da se želite pretvarjati, da ste zdravnik in pregledujete pacientko.

JAZ: (*bolj sebi kot njej*) Govorim, govorim, govorim, vi pa sploh ne veste, o čem.

MAJA: O sebi.

JAZ: Ja, o sebi! Ves svet govori o sebi, zakaj ne bi jaz? Vsi na ves glas kričijo: jaz, jaz, jaz! In skoraj vsi vse življenje iščejo ta svoj jaz. Meni ni treba. Samo potni list odprem, pa imam uradni dokaz, da sem Jaz.

MAJA: Čeprav sta s svojim jazom kar malo skregana.

JAZ: Zelo se motite – Gabriela, ste rekli, da vam je ime?

MAJA: Maja.

JAZ: Ista reč, samo izgovarja se drugače. Jaz in moj jaz sta v najboljših odnosih, zapomnite si.

MAJA: Čeprav kar naprej debatirata.

JAZ: Debata je zdrava reč.

MAJA: Če obrodi rezultate.

JAZ: Kaj pa tole? (*Dvigne pokrov kovčka.*) Svežnji pisem, dnevnikov, računov, parkirnih listkov, opominov, tožb ... (*Med papirji zagleda steklenico, jo izvleče.*) Povohajte, to sem jaz v tem kovčku. Desetletja mene ... vse preveč mene ... Prebogato življenje, nič čudnega, da sem ga sit ... (*Zaloputne pokrov, odpre steklenico, naredi požirek, ponudi Maji. Maja odkima.*) Abstinirate?

MAJA: Odvisno od družbe.

JAZ: Vas vonj po žganju niti malo ne draži? Vam prav nič ne zaprede tam spodaj, ko vidite dedca z debelo flašo v roki?

MAJA: Mislite, sesutega dedca, ki se širokousti v maniri igralca, ki je svoj glavni talent posvetil snemanju reklam za mesne izdelke?

JAZ: (*naredi požirek, nekaj časa molči*) Prav mi je. Zakaj pa se obnašam do vas, kot da ste angleška kraljica. Že takoj na začetku bi vas moral pahniti po stopnicah. Ali zadaviti z najlonkami, če jih imate. (*Se ozre proti Majinim nogam.*) Ali vas ustreliti... (*Seže po revolverju na mizi.*) En sam naboj je v njem – bova poskusila? (*Uperi revolver v Majo.*) Priznajte, da vas je strah.

MAJA: (*mirno*) Oh, dajte no.

JAZ: Ne verjamete, da je v bobenčku naboj?

MAJA: Verjamem.

JAZ: Lahko bi si privoščila zelo vznemirljivo igrico.

MAJA: Lahko bi si. Pa si ne bova, ker imate samo en naboj, ki ga hranite zase. (*Dolgo se gledata, med njima uperjen revolver. Jaz umakne revolver in ga vrže nazaj v kovček. Pije.*)

JAZ: Strašno ste zoprni.

MAJA: Vi pa tako privlačni, da bom vsak trenutek padla na tla. (*Vstane in stopi proti njemu. Jaz se ritensko umika.*) Kaj bi rekli na to? Bi preložili svoj skrbno načrtovani odhod s tega sveta?

JAZ: *(se še umika)* O čem govorite?

MAJA: Bi vas živa obljuba nečesa, o čemer ste doslej samo sanjali, odvrnila od ne le zadnjega, ampak tudi prvega resničnega dejanja v življenju? Zakaj se umikate?

JAZ: Umikam? Te besede ni v mojem slovarju.

MAJA: Ponujam vam svoj jaz, gospod Jaz. Ljubiti ali ne ljubiti. Je to sploh vprašanje? Nisem tako neizobražena, kot si mislite. Maturo imam.

JAZ: Problem je ta, da se sploh ne pozna.

MAJA: Spoznavja se. Ljubezen je najkrajša pot.

JAZ: In najdražja.

MAJA: Res ni zastoj, a za pošten denar tudi jaz vložim vanjo nekaj napa.

JAZ: Ne razumete ... Gre za skrivnost življenja ... Ta je večja od tega sveta ...

Od veselja ... Nisem ji kos, v tem je problem, nisem kos skrivnosti življenja ...

Čeprav se trudim, vse življenje se trudim, da bi ... da bi našel odgovor.

MAJA: Na kaj?

JAZ: Na najbolj preprosto vprašanje ...

MAJA: Katero?

JAZ: Vseeno katero. Vsako vprašanje zase, izolirano od vseh drugih, je silno preprosto. Ampak nobenega ni mogoče ločiti od drugih, vsa so sprijeta v neki pošasten nerazdružljiv konglomerat, ki ga ni mogoče razbiti, ne da bi prišlo do eksplozije. Kot ni mogoče razbiti atoma, ne da bi iz njega skočil hudič.

Maja skloni glavo, se vrne k stolu, obsedi, zamišljena. Jaz jo gleda. Počasi pride k njej.

JAZ: Je kaj narobe? *(Maja odkima.)* Sem rekel kaj, kar bi ...? *(Maja se prisiljeno nasmehne in odkima. Jaz hodi gor in dol, pogleduje Majo, tuhta. Nenadoma zavzame smešno pozo in se prikloni.)* Dovolite mi, da vam predstavim gospoda Jaza. Gospod Jaz je želel postati poklicni komedijant, ki bi s svojimi vici zabaval nabito polne dvorane. Na žalost pa je zaradi napačnega dizajna vratu vsakič, ko je odprl usta, da bi povedal vic, padel naprej na obraz in si obtolkel nos. Dizajnerji niso sprejeli odgovornosti za njegov vrat. Rekli so, da je problem v njegovem napačnem pojmovanju komedije. Kar je nonsens. Kajti gospod Jaz, naj mu Bog blagoslovi dušo, lahko od smeha umre že, če vidi želvo, čez katero je zapeljal tovornjak. *(Pogleda Majo, ki se le prisiljeno kislo nasmehne.)* Pravzaprav gospod Jaz sploh ni komedijant, ampak psihiater, čigar metoda zahteva, da se v dobro svojega pacienta pretvarja, da je komedijant. Kako vam torej lahko pomagam? Oziroma, z drugo besedo, kako lahko vi pomagate meni?

MAJA: *(pošari po kovčku, izvleče list papirja, ga izroči Jazu)* Kam gre to? V koš?

JAZ: *(bere)* "Spoštovani, upam, da se zavedate, da niste edini človek na svetu ..."

No, to gre vsekakor v koš ... *(Vrže papir v koš. Zastrmi se proti stopnicam, s pogledom preleti stene.)* Zakaj so tako tiho? Kot bi čakali, da se nekaj zgodi. Že dolgo mi ni bilo treba s čevljem tolči po steni. Sumljivo. Bojim se, da nekaj vedo. Bojim se, da vedo več kot midva. Nekaj se plazi navzgor po stopnicah – nekaj, česar ne moreva videti, oni pa lahko – nekaj, kar bo vsak trenutek med

nama ... (*Skoči pokonci in izusti grozljiv krik strahu, vklopi kasetofon. Silovit izbruh glasbe. Tibetanski menihi. Jaz ugasne kasetofon, sede, molči.*) Veste kaj, v meni je človek, s katerim sem si zmeraj želel pogovora. Na hipe skoči iz mene in skupaj razgrajava po prostoru. Ampak v glavnem ostaja v meni.

MAJA: Ga bova skušala najti? (*Iz kovčka potegne nov list papirja; ponudi ga Jazu.*)

JAZ: (*bere*) "Spoštovani gospod Jaz ... Dokazal sem, da imajo bolečine v križu samo ljudje, ki so prepametni. Išias in lumbago lahko uspešno pozdravim z nenevarnim procesom delnega in začasnega poneumljenja ...

(*Vrže pismo v koš za smeti. Zavzdihne. Maja pobrska po kovčku in izvleče z vrvico prevezan sveženj pisem, ponudi jih Jazu. Jaz vrže sveženj v koš.*)

MAJA: Sploh jih niste pogledali.

JAZ: Že na zunaj se jim vidi, da so jih napisale ženske brez domišljije.

MAJA: (*brska po kovčku*) Pa poiščiva kakšnega, ki -

(*Jaz pograbi revolver, plane pokonci in ga uperi vanjo.*)

JAZ: Kaj pa mislite, da počenjate? Prišli ste s ceste, kamor sodite, prišli ste pred nekaj minutami, in že bi radi postali moja mamica, oskrbnica, ljubica, tajnica, knjigovodkinja, terapevtka, jahalka na starem kljusetu, v upanju, da je v njem še nekaj sledov nekdanjega žrebca, s katerim boste lahko preskočili ovire svoje zavrtosti. Že bi me radi žejno posrkali, kot da sem zadnja kaplja tekočine na umazanih tleh izsušene prihodnosti *homo sapiensa*.

MAJA: Na hipe vam je težko slediti.

JAZ: Hvala bogu. Drugače bi mi sledila vsa neumna svojat tega zavoženega planeta. Pred takimi, kot ste vi, se hvala bogu še znam ubraniti.

MAJA: Želite, da grem?

JAZ: Saj nimate kam. Razen tja, od koder že lep čas bežite. Želim samo, da me ubogate.

MAJA: In če ne bom?

JAZ: Ustrelil vas bom. Niste prva ženska, ki sem ji naredil to uslugo. Nekateri sem zabodel z nožem. Druge zadavil. Se sploh zavedate, koliko žensk sem pobil v svojem življenju? Javno, pred publiko! In kako so mi ploskali. Nema-lokrat je aplavz zvenel kot šum Niagarskih slapov.

MAJA: (*z navdušenjem*) Bili ste igralec?!

JAZ: Sem igralec. A ne vidite? Igram in režiram zgodbo svojega življenja. Žal ne morem najti prepričljivega konca. Dramaturg v nebesih mi jo iz čiste zlobe spreminja v grotesko.

MAJA: Aha ...

JAZ: Nič aha. Pojma nimate, o čem govorim. Sploh veste, kaj je bolečina?

MAJA: Ko bi vedeli ...

JAZ: Ne mislim na glavobol. Ne mislim na predmenstrualne krče. Ne mislim na tisto, kar čutite, ko vas zvodnik sklofta, ker mu kljub nedvomnim uspehom pri svojem poklicu ne prinesete dovolj cvenka. Mislim na bolečino, ki je dih in ritem veselja.

MAJA: Iz katere igre je ta citat?

JAZ: Iz katere igre ste vi?

MAJA: Iz nobene.

JAZ: Vsakdo je. Iz najmanj ene. Jaz sem iz mnogih. Kot lik sem križanec med Shakespearom, Beckettom, Pirandellom in krdelom naključnih pisunov. Če bi bil pes, bi se ob pogledu name na smrt prestrašil celo najkrvoločnejši volk.

MAJA: Prav uživate v pretiravanju.

JAZ: "Toži srnjak, ki je zadet, zdravi vesel živi, nekdo gre spat, drugi bedet, tako se svet vrti."

MAJA: Vrti se res. A le redko v smer, ki bi ustrezala tudi meni.

JAZ: O Bog! Bom zdaj moral poslušati izpoved nesrečne ženske, ki jo je veter usode pometel s pločnika v jarek, iz katerega se, polna ljubezni in srčne dobrote, skuša izvleči z uporabo vseh položajev, ki jih dopušča anatomija telesa?

MAJA: Prišla sem zaradi oglasa, v katerem iščete administrativno pomoč.

JAZ: Kako vem, da niste samo privid?

MAJA: Mogoče sem res.

JAZ: Lahko se pretvarjam, da niste. In če se enako uspešno pretvarjate vi, bova morda o tem prepričala koga drugega, in ta drugi tretjega, in tako bomo resnični vsi, čeprav bo vse samo stvar dogovora. Odgovora na vprašanje pa še zmeraj ne bo. Smo resnični? Ali smo le igralci, ki resničnost improviziramo?

MAJA: Pretežko vprašanje zame.

JAZ: Zakaj ste potem prišli? (*Uperi vanjo revolver.*)

MAJA: Objavili ste oglas, da potrebujete –

JAZ: (*povesi revolver*) Sploh ne znate teksta. Reči bi morali: "Blagi gospod, spravite svoj govor malo v red in ne divjajte tako proč od teme." Opravičujem se, gospodična, katere ime kar naprej pozabljam. Marjana, ste rekli?

MAJA: Maja.

JAZ: (*dvigne revolver*) Sedite. Začela bova.

(*Maja sede. Vstopi David in obstane pri vratih. Jaz mu obrača hrbet.*)

JAZ: (*pograbi šop papirjev v kovčku in jih vrže v koš*) Pravzaprav nimam pojma, v imenu česa in koga je potreben ta retrospektivni sprehod skozi življenje, ki ga skorajda ni bilo.

(*David izvleče nož in se po prstih odplazi proti Jazu.*)

MAJA: Ne, David, ne!

(*Jaz se obrne in se sooči z Davidom, ki stoji pred njim z nožem v iztegnjeni roki. Jaz meri vanj z revolverjem.*)

JAZ: "Dajte na mizo tamle čaše z vinom. Če Hamlet v prvi ali v drugi zbode ali zenači v tretji rundi – dajte ukaz: iz vseh topov obzidja salve." Bum bum, gospod neznani. Nisem lastnik atomske bombe, a odkar so okrog divjali norci s pipci, s kakršnim mi zdaj grozite, so so načini vojskovanja spremenili. To bitko ste izgubili.

DAVID: Pobegni, Maja, pobegni!

MAJA: (*mirno*) Pospravi nož.

DAVID: Ubil te bo.

MAJA: Ne bodi smešen. (*Si prižge cigareto.*) Ta gospod je manj nevaren kot seks s preluknjanim kondomom. Kljub čudaški pojavi je pravi gentleman.

JAZ: Spoštovani preprodajalec spolnih organov. Ste sploh vredni dame, ki me brani učinkoviteje z besedami kot vi njo z orožjem?

DAVID: Kaj?

JAZ: Bi požirek žganja?

DAVID: (*se za korak umakne, povesi nož, vendar ga ne pospravi*) Ni mi jasno, kaj se dogaja, vem pa, da mi ni vseč. Poberi stvari in greva.

MAJA: Ne morem. Gospod me je zaposlil kot tajnico.

DAVID: Delaš zame.

MAJA: A res? In od kdaj je navada, da zaposleni plačuje delodajalcu?

DAVID: Kaj ti pa je?

MAJA: Še sama ne vem.

DAVID: S čim ti je napolnil glavo? Trudim se zate, strank ti najdem, kolikor jih zmoreš, te ščitim pred norci, kupujem obleke, še na grob tvoje mame sem odnesel rože, ker si hotela. Kaj ti pa daje on? Bolhe in uši, bi rekel, če ga pogledam.

JAZ: "Čas je iz sklepa spahnjen. Zlo pekla, da jaz sem mož, ki naj ga uravnava." (*Pomeri z revolverjem proti Davidu.*) Sedite na enega od šestih stolov. Čakal vas je bolj očitno, kot je bilo očitno. Očitno se zabava šele začenja.

DAVID: Očitno res. A nekaj vam povem. En napačen korak, pa se ne bo končala z mano, ampak z vami. Nisem sam. (*Iz žepa potegne mobilni telefon.*) Samo pritisnem, pa jih bo tukaj dvajset.

MAJA: Daj, sedi, pomiri se.

DAVID: Kako? Saj ne vem, kaj namerava!

JAZ: Povedal bi vam, če bi vedel. Gre za nerazrešeno vprašanje moje blaznosti. Eni pravijo, da se ves čas prenamrejam. Drugi, da je v moji blaznosti metoda. Tretji, da je to način za znebljanje napetosti, ki mi razganja glavo. Spet drugi, da se za norostjo skrivam. Norcu rade volje odpustimo. A ne?

MAJA: Sedi, David, če imaš vsaj malo zdrave pameti.

DAVID: (*pospravi nož in nejevoljno sede na enega od stolov*) Ne vem, s čim te je omrežil, a take te še nisem videl.

MAJA: Si kdaj pogledal?

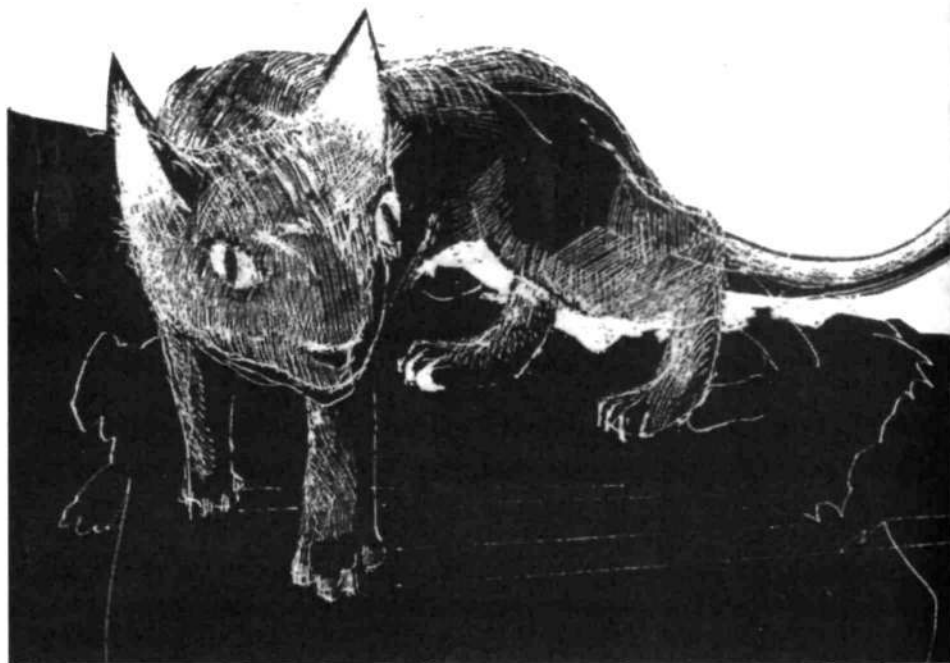
DAVID: Mi kaj očitaš?

MAJA: Ne zdaj, David, kdaj drugič. Ko ne bo nevarnosti, da bi prisluhnili.

JAZ: (*sede*) Veseli me, da so se tukaj znašli ljudje, ki imajo toliko skupnega. Razen, seveda, vsebine tega kovčka, ki je izključno moj greh, kot kvalifikacija za pekel brez primere. Ampak tole bomo, zdaj ko smo trije, pregledali in zmetali v koš v nekaj minutah. A ne? (*Davidu*) Koliko je vaša običajna tarifa za administrativno pomoč?

DAVID: (*pogleda Majo*) Kaj?

MAJA: Gospod je objavil oglas za administrativno pomoč. Zato si prišel. To je edini razlog, da si prišel.

DAVID: Gospod je objavil oglas, da bi rad pred odhodom v tujino preživel prijetno urico s kurbo. Kaj se pa gremo? (*Iz denarnice izbrska časopisni izrezek.*) "Poslavljam se od te solzne doline. Če si lepa, mlada in voljna, me pospremi z ljubečim, primerno nagrajenim objemom." (*Pospravi izrezek.*) Sta se dogovorila za ceno? (*Maja odkima.*) Potem pa se dajta in opravita, za božjo voljo. A veš, koliko je ura? Ob treh imaš veleposlanika. (*Se dvigne.*) Počakal bom spodaj.

JAZ: (*uperi vanj revolver*) Lahko tudi tukaj, nimam nič proti. Gospodična pa tudi ne. V troje je lepše. Predlagam, da se na dolgo in široko razgovorimo o smislu in lepoti življenja. Proti večeru, ko dosežemo nedvoumno soglasje, da je lepo živeti, lahko naročimo pico. Potem se bom jaz ustrelil, vidva pa gresta domov.

MAJA: (*Davidu*) Gospod je igralec in včasih ponavlja besede iz iger, ki jih je odigral. Te so bile gotovo iz Hamleta.

DAVID: Ja, predvsem tista o pici.

JAZ: (*se divje zakrohota in potrepnja Davida po ramenu*) Bravo, David! Saj si David, a ne? Vidim, da bova postala prijatelja.

DAVID: Jaz se ne bi prenaglil.

MAJA: Kar postanita. Tako boš, ko bova midva nehava biti, imel vsaj enega.

(*Jazu*) Si predstavljate, kaj moram preživljati?

DAVID: A ti eno pritisnem?!

JAZ: (*ustane in stopi k oknu*) Najraje imam živali. Superiorna bitja. Svoja mnenja znajo zadržati zase. Nikoli ne debatirajo o politiki. Nikoli ne sprašujejo, kaj si po poklicu, koliko zaslužiš. (*Se obrne.*) Bili so časi, ko sem se redno vozil na deželo na pogovore s kravami. Občinstvo debeloookih prežvekovalcev naredi za duševni mir več kot vreča pomirjeval. Seveda imajo tudi krave svoje slabe plati. Znajo biti hudičevo puritanske. Kot deček sem nekoč skušal opraviti ginekološki pregled mlade telice. Tako me je brcnila, da sem z glavo priletel naravnost v lesen steber. Pol stoletja kasneje mi je svinjina še zmeraj ljubša od govedine.

DAVID: Vi ste pravzaprav zelo čuden patron.

JAZ: A ne?

DAVID: Čimprej bi rad povečal razdaljo med nama. Nisem bogat, imam pa kar nekaj denarja. (*Izleče denarnico.*)

JAZ: Vpišite vsoto v ustrezen okvirček, ko boste naslednjič izpolnjevali obrazec za dohodnino.

DAVID: Maja vas lahko obišče vsak dan naslednje tri mesece. Zastonj.

JAZ: (*se zasučne na peti*) In kaj bi rekli, če bi si zaželel, da namesto nje to storite vi?

MAJA: (*se zasmije*) No, kaj bi rekel?

DAVID: Čakajte ... Jaz nisem te vrste. Če pa hočete, lahko takoj uredim. (*Izleče mobilni telefon.*) Navedite željeno starost, barvo las in oči, težo, višino ...

JAZ: (*pomeri z revolverjem vanj*) Tebe, David. Tebe bi rad imel trikrat na dan, dokler še diham. Česa si vešč, kakšne posebne usluge mi lahko nudiš? Tvoj videz mi sicer ne pospešuje bitja srca, prej moje pete navdaja s srbenjem, ampak naj ti bo: če bi rad prišel živ od tu, mi obljubi, da boš izpolnil vse moje želje z izrazom pristne blaženosti na obrazu. Seveda pa je eno mojih pravil, da nikoli ne kupim mačka v žaklju. Sleci se.

DAVID: Niti pod razno.

JAZ: Zakaj ne? Maja te je gotovo že videla, jaz imam pa le en par oči. Prijatelji smo, od kod ta zadrega?

MAJA: Daj, no, razveseli ga, kaj pa lahko izgubiš?

JAZ: Nikoli še nisem nikogar skopil, in tudi zdaj je edini nož v tem prostoru v tvojem žepu.

DAVID: Pod enim pogojem. Da lahko potem brez ovir odideva.

JAZ: Kako čudna so pota Gospodova. Malo prej, če se ne bi pravočasno obrnil, bi končal z nožem v hrbtu, ničesar kriv. Zdaj bi lahko bil krut, lahko bi zahteval, da si z istim nožem odrežeš tisto, kar mi nameravaš pokazati, če sploh je kaj, kar je mogoče odrezati.

DAVID: Brez skrbi.

JAZ: Potem ne vidim razloga za obotavljanje.

DAVID: Kot sem rekel – če lahko potem brez ovir odideva.

JAZ: Ti lahko. Dekle pa naj se odloči samo.

DAVID: Vedel sem, da ne bi smel priti. Vedel sem. (*Sleče suknjič in ga položi na stol. Sleče srajco in jo položi čez rob stola. Sezuje si čevlje. Maja se smeje.*)

Naposled se ne more premagati in se začne smejati na glas.) Hvala za moralno podporo.

MAJA: Ubogi fantek, naenkrat si ne zna sleči hlač.

(David si mračnega obraza sleče hlače, jih skrbno zloži po pregibih in položi čez hrbet stola. Obstoji v nogavicah in spodnjih hlačah.)

JAZ: Čakamo, čakamo. *(Si položi roko na prsi.)* Oh, kakšno vznemirjenje! Upam, da ni večje od paše, ki se pripravlja očem.

MAJA: Bojim se, da je.

DAVID: *(zasika)* Prasica!

(David prime rob spodnjih hlač, da bi jih slekel. Tedaj vstopi Marko, popisovalec prebivalstva, s črno aktovko v roki. Obstane in gleda.)

MARKO: Vrata so bila odprta, pa sem kar vstopil.

JAZ: Saj res. Če bi se po nas zgledoval sveti Peter, bi v nebesih bila taka gneča, da bi marsikdo raje šel v pekel.

MARKO: In kaj se dogaja tukaj? Vaje za gledališko predstavo?

JAZ: Ne, to je že premiera. Občinstvo sicer zamuja, je pa kljub temu dobrodošlo. *(Mu pristavi stol.)* Izvolite.

MARKO: *(sede in si položi aktovko čez kolena)* Zelo prijazno. *(Iz prsnega žepa izvleče kartico in jo pokaže Jazu.)* Sem od statistike. Delamo popis prebivalstva. Smem vprašati, kdo je lastnik stanovanja? *(Odpre aktovko, vzame iz nje obrazec, ga položi nanjo in pričakuje pogleda vse po vrsti.)*

MAJA: Jaz.

MARKO: Hvala. Kako se pišete?

MAJA: Ne jaz. On. *(Pokaže k Jazu.)*

MARKO: Smem prositi, da za hip prekinete z gledališčem in mi naklonite minuto pozornosti? Po zakonu ste dolžni ustrezno odgovoriti. *(Pogleda Davida.)* Vas nič ne zebe?

DAVID: *(se začne hitro oblačiti)* Midva ne stanujeva tukaj, zato se kar zmenite z gospodom, ki je lastnik te razkošne mansarde. Ne pozabite popisati revolverja, s katerim ima navado strahovati ljudi. *(Maji.)* Greva?

MARKO: Ne tako hitro. Popisati moram vse ljudi, ki jih najdem v prostoru.

DAVID: Naju ne, ker ne sodiva sem.

MARKO: To se mora izkazati v procesu popisa; zakon je o teh stvareh zelo jasen.

DAVID: Zakon je jasen tudi, kar zadeva zadrževanje ljudi v prostoru proti njihovi volji. *(Maji.)* Greš ali ne? *(Se odpravi k vratom. Maja obstoji.)*

JAZ: *(uperi revolver v Davida)* Zakon je jasen tudi, kar zadeva zahrbtne napade z nožem na nedolžne ljudi. V samoobrambi pa je dovoljeno vse, tudi streljanje z revolverjem, kadar skuša zločinec pobegniti s kraja zločina.

(S cevjo revolverja pomigne Davidu, naj se vrne k mizi. David uboga.)

DAVID: A ne vidite, da je nor?

JAZ: "Blaznost ima pogosto srečno roko, da zadene, kjer se razum in zdravje nič prav ne izkažeta."

MARKO: *(ponosno)* Hamlet, drugo dejanje, drugi prizor, govori Polonij.

JAZ: (*obstrmi, se globoko prikloni*) "Gospod, dobrodošli v Elsinoru. Dajva si roke, le bliže." (*Se rokuje z Markom.*) "K dobrodošlici gre etiketa in ceremonije. Naj tako tudi ravnam." (*Se še enkrat priloni.*) "Dobrodošli."

MARKO: Me veseli. Amaterski igralec sem.

JAZ: A nismo vsi? A ne krilimo preveč z rokami, takole? A ne trgamo strasti na krpice, jo ceframo v nitke, nebrzdanci z lasuljo na buči? A ne presegamo vsi meja naravnega? Ali ni slednja takšna prekoračitev sprta s samim namenom igranja, ki je bil nekaj in je zdaj, da naravi podrži zrcalo, (*pobere z mize zrcalo in ga podrži pred Majinim obrazom*) da čednosti pokaže njeno podobo, (*podrži zrcalo pred Davidovim obrazom*) podlosti njen obraz, in (*podrži zrcalo pod svojo zadnjico*) samemu času in bitju sveta sliko in odtis? (*Položi zrcalo nazaj na mizo in se zasmije.*)

MARKO: (*uzvišeno*) "Nekateri od njih se sami smejejo, da bi spravili v smeh še nekaj puhlih gledalcev. To je telebansko in priča o nadvse malovrednem častihlepu pri takem tepcu." (*Jaz se resno in mračno zastrmi vanj.*) Pred kratkim smo odigrali predstavo v našem gasilskem domu.

JAZ: Omemba lokacije je dovolj za opravičilo. Sploh pa – nisem zamerljiv človek.

MARKO: Saj ni bilo tako mišljeno! Upam, da ne mislite –

JAZ: Gospod! – nič ne mislim. Misлити je naporno. Zanima me le, kdo bo koga zabaval: vi nas ali obratno. Če vi nas, srčno upam, da vaš repertoar vsebuje kaj več kot to, kar ste pokazali doslej.

MARKO: Moj repertoar, spoštovani gospod, vsebuje vprašanja v namene statistike.

JAZ: Ah, statistika. Po novem to, kar je nekoč bila filozofija – kraljica ved.

MARKO: Kako se pišete?

JAZ: Jaz.

MARKO: Vi.

JAZ: Ne Vi, ampak Jaz.

MARKO: Tako je. Ne jaz, ampak vi.

(*Maja se zasmije.*)

JAZ: Jaz nisem Vi, jaz sem Jaz.

MARKO: O tem ne dvomim. Zanima me samo, kako se pišete.

JAZ: In kolikokrat naj vam to povem?

MARKO: Samo enkrat.

JAZ: Potem sem bolj radodaren, kot pričakujete, povedal sem vam že dvakrat.

MARKO: Kar mene zadeva, niti enkrat.

JAZ: Po zakonu sem opravil svojo dolžnost. Naslednje vprašanje?

MARKO: Glejte, gospod. Stopite za nekaj trenutkov iz igre, karkoli že ta igra je, v resničnost.

JAZ: Igro igrate vi, jaz se oklepam resničnosti z vsemi štirimi; na vse kriplje se trudim, da mi ne bi zdrsela iz rok.

MARKO: To je grozno. (*Si z robcem briše pot z obraza.*) Ostati moram miren. Popolnoma miren. (*Zapre oči in globoko zajame sapo.*)

JAZ: Nihče vas ne zadržuje.

MARKO: Začnimo znova. Kako se pišete?

JAZ: Jaz.

MARKO: Vi, gospod, vi! Koga pa mislite, da sprašujem?

MAJA: Joj, moški! Gospod se piše Jaz, Bonifacij Jaz, kaj vam pa pri tem ne gre v glavo?

MARKO: O Marija ... *Pišete se Jaz? Kakšen priimek pa je to?*

JAZ: Kratek, vsem razumljiv, lahko izgovorljiv, predvsem pa moj.

MARKO: Z dvema z-jema?

MAJA: Z enim, gospod, z enim, drugače bi se izgovorilo džez.

DAVID: Nehaj se vmešavati, to se tebe ne tiče.

MARKO: (*zapiše*) Bonifacij Jaz. (*Zmaje z glavo.*) Očetovo ime in poklic.

JAZ: (*po premoru*) Kar povejte. Čakam. (*Marko ga začudeno gleda.*) Najavili ste, da nam boste zaupali ime in poklic svojega očeta.

MARKO: Poslušajte, gospod Jaz. Nerač izgubim več časa, kot mi ga dovoljujejo skrajne meje potrpežljivosti. Ta bi bila manj izčrpana, če ne bi pred pol ure popisoval garsonjere, v kateri živi trideset ciganov. In vsi se pišejo Baranja!

JAZ: Noben poklic ni brez nevarnosti.

MARKO: Smem predlagati, da najprej končamo popis, in da šele potem nadaljujete s svojo igro?

JAZ: Bomo. Saj smo vendar "najboljši igralci na svetu, bodi za tragedijo, komedijo, historijo, pastoralo, pastoralno komedijo, historično pastoralo, tragično historijo, tragično-komično-historično pastoralo, z enotnim prizoriščem in neomejeno neenotnostjo."

MARKO: Drugače rečeno, ime in poklic očeta.

JAZ: (*po premoru*) Vas lahko nekaj vprašam?

MARKO: Jaz sprašujem vas.

JAZ: Ko ste šli po stopnicah v to mojo graščino, ste morda zaznali kak nenavaden vonj?

MARKO: Po plesnivem, po vlagi, po urinu, po miših, po strohnelem lesu, po gnilobi – želite, da nadaljujem?

JAZ: V mislih sem imel poseben vonj. Po prekajenem mesu. S primesjo zlobe in ravnodušnosti v enaki meri. Vonj po neki ... navzočnosti.

MARKO: Ime in poklic očeta.

JAZ: Dragi gospod, vsaka vam čast; dobro opravljate svoje delo. Toda moj primer je za statistiko bomba, nič manj kot to. Vsa vaša znanstveno izračunana povprečnost bo – puuuuf! – zletela v zrak. Nekateri smo, žal, za pravico do navadnosti na tem svetu prikrajšani. Čaka nas šele tam, kjer o pomenu naših oseb odločajo črvi.

MARKO: Ime in poklic očeta.

JAZ: Ne recite, da vas nisem posvaril. (*Pobrska po kovčku, izvleče fotografijo, jo pogleda, se razneži, jo pokaže Marku, Maji, Davidu.*) Moj Papa ... Rodil se je v Avstriji, šolal na Madžarskem, poročil v Jugoslaviji. In vse to, ne da bi enkrat samkrat zapustil rojstno vas!

MARKO: Kako pa je to mogoče?

JAZ: Pametni ljudje so okoli njega spreminjali meje. Ob rojstvu se je pisal Ich, v šoli En, ob poroki Jaz. Nič čudnega, da mu je nazadnje v glavi počila vzmet. Ob prvi priložnosti je pograbil najbližji denar – mislim da v banki sredi belega dne – in fiiiiieeeeeuuuhhhhh! (*Naredi kretnjo z roko.*) Za sabo je pustil toliko lažnih znamenj, da bi zmedel zasledovalce, da je bil na koncu še najbolj zmeden sam in ni imel pojma niti kje je niti od kod prihaja.

MARKO: Niti, verjetno, kam hoče iti.

JAZ: To je pa vedel. Do konca sveta. To the Land's End. Tako se reče rtu v Cornwallu na zahodu Anglije. Edini kraj na svetu, je menil Papa, kjer lahko greš spat v eni državi brez strahu, da se boš zbudil v drugi. (*Oči mu zaidejo v kovček. Seže med papirje in izbrska še eno fotografijo.*) Moja mamica ... Skrivnostna prebivalka Cornwalla, ki jo je Papa srečal že prvo noč po prihodu. Po spoštljivem časovnem zamiku, devet mesecev kasneje, mu je rodila sina.

MAJA: Smem videti? (*Iztegne roko.*)

JAZ: Ne. Kmalu po mojem rojstvu je mamica z visoke skale na glavo skočila v morje in se utopila. Razlogi niso znani, čeprav je Papa mogoče bil eden od njih.

DAVID: Vi pa drugi.

JAZ: (*vrže obe fotografiji v koš*) Ne, drugi je prav tako skočil v morje, skupaj z mamico. Moj Papa, ki je oba porinil, pa je ostal na skali.

MARKO: To bi utegnilo zanimati policijo, ne pa statistiko. Očetovo ime, skratka, je bilo – kaj? Ich, En ali Jaz?

JAZ: Eye. (*Črkuje.*) E – Y – E. Oko. Pravilno bi se moralo pisati I, z velikim i, ampak to bi zvenelo preveč kraljevsko, nihče ne bi rekel Peter Eye, ampak Peter the First, Peter Prvi – me razumete?

MARKO: (*zavzdihne*) Kraj vašega rojstva?

JAZ: Kerrow Farm, St. Just, Cornwall, England.

MARKO: Po rodu ste torej Anglež.

JAZ: (*se prikloni*) Bonifacij, sin emigranta. The pleasure is mine.

MARKO: Tudi državljan?

JAZ: To pa ne. Mamina smrt je očeta tako pretresla, da me je, starega štiri leta, stlačil v nahrbtnik in jo mahnil nazaj čez celino v svojo rojstno vas. Nehal sem biti Eye, postal sem Jaz.

MARKO: In očetov poklic?

JAZ: Raziskovalec.

MARKO: Tako kot Livingstone?

JAZ: Ne, raziskovalec možnosti za preživetje brez hujših naporov. V glavnem uspešen, saj mu je zmeraj priskočila na pomoč kaka domačinka.

MARKO: In kako daleč je vašega očeta odnesla njegova raziskovalna sla?

JAZ: Po najkrajši poti tja, kamor nas večina rine po najdaljši. Med obiskom na Nizozemskem se je hotel seznaniti z mehaniko mlinov na veter. Splezal je v največjega in prišel iz njega popolnoma spremenjen. Pravzaprav je prihajal ven dobrih deset minut, kos za kosom.

MARKO: Za take podatke nimam ustrezne rubrike.

JAZ: Pripišite spodaj, kot opombo. Označite jo s številko ena, občutek imam, vi pa verjetno tudi, da ne bo edina.

MARKO: Vaš poklic, gospod Jaz.

JAZ: Če govorim kot glasbeni kritik, bi rekel, da v simfoniji sveta ni dovolj ravnotežja. Začela se je nežno, z *adagiom*, končuje pa se z noro naglico – nevrotični dirigent naših zadev stoji v črnem fraku nad nami, divje maha s palico in vpije: "Crescendo, crescendo, crescendo!"

(Vklupi kasetofon: Tibetanski menihi. Ugasne kasetofon.)

MARKO: Gospod Jaz –

JAZ: (se ozre skozi okno) Toliko etiket smo nalepili na obraz tega sveta, da se mora opazovalcu iz veselja zdeti kot obvezana glava žrtve hude nesreče. "Nima Bog nič čuta za svoje delo, da poje, vtem ko koplje človeku grob?" Tudi jaz sem nekoč bral časopise. Oja. Poslušal radio. Gledal telečjo vizijo. Spremljal dogodke. In nedogodke. Nič več. (Si pritisne stetoskop k čelu, nato k trebuhu.) Zdaj zaupam samo še zvokom v sebi.

MARKO: Gospod Jaz –

JAZ: Iz dneva v dan bolj sem prepričan, da me odrasli dolgočasijo. Seveda to ni izvirno odkritje, že zdavnaj so me prehiteli pedofili. Imate otroke?

MARKO: Imam. Zelo lepo, nežno, krhko, nadarjeno sedemnajstletno hčerko, hvala. Ampak ona je že popisana. Vaš poklic, gospod Jaz.

JAZ: Moj poklic. (Nenadoma izproži roke in zapleše.) "Let's be merry, let's be gay, a grin a day may keep the quack away. If it doesn't, then it doesn't, but at least he won't have much to say." (Preneha, zavzdihne.) O Bog ... Prav želim si, da bi zdravo pamet lahko ohranjal kako drugače. Kar naprej zabavati samega sebe je zelo utrudljivo.

MARKO: Zabavljač? Klovn?

JAZ: "Kako natančen je kujon. Bo treba gledati na črke, dvoumnost nas pogubi." Dragi gospod, kar zadeva poklic, sem kot mladenič imel velike načrte. Cele dneve sem preživel v sanjarjenju o tem, kaj bi rad postal. Ta lepa prihodnost pa mi je vztrajno polzela iz dosega rok, dokler se ni po nekem čudnem akrobatskem preskoku znašla za mojim hrbtom.

MARKO: Potem pa takole: vaš največji uspeh doslej?

JAZ: Moj največji uspeh doslej je ta, da sem iz vsake stvari, ki sem se je lotil z dovolj energije, naredil katastrofalno sranje, vredno Guinnessove knjige rekordov.

MARKO: Obžalujem, ampak –

JAZ: Imel sem veliko *pogojnih* poklicev. Profesor geometrije, recimo. Odločil sem se zasloveti tako, da odpravim Evklidove zmote. Preden mi je sploh bilo jasno, kaj Evklidove zmote so; slišal sem le, da jih je treba odpraviti, in enostavno nisem videl razloga, zakaj jih ne bi odpravil jaz.

MARKO: In ste jih?

JAZ: Ne, ker sem kmalu ugotovil, da za to, da jih odpravim ravno jaz, prav tako ni razloga. Moj naslednji pogojni poklic: poet. Poet, ki izraža odtenke čustev z

vizualno simetričnimi in metrično uravnoveženimi besednimi slikami. Moja poezija v glavnem ni več na voljo. Razen – (*iz žepa potegne zmečkan košček papirja in ga izravna*). S tem sem pred leti zadelal luknjo v kotu sobe. Še zdaj si štejem v posebno čast, da se miši niso mogle pregristi skozi mojo poezijo.

(bere)

“Frrrrrn – frrrrrn – brrrrrn – brrrrrn – trrrrrn;
tlek – tlek – tlek, hing – hong,
tarrrrrum, tarrrrrum, tarrrrrum;
bing – bong, bing – bong, bing – bong,
bingy – dongy, bingy – dongy, bingy – dongy,
gurrrrrah – gurrrrrah – gurrrrrah ...”

(Zakašlja.)

Vsekakor manj nevarno kot škatlca cigaret na dan. A ne? Dokazov ne manjka. Oh yes. “Jaz umre, Jaz pokopan, Jaz se povrne v prah, prah je prst, iz prsti glina, in zakaj ne bi z glino, v katero se je spremenil, kje zamašili pivskega sodca?” (*Utrujen se sesede na stol.*) O Bog ... Še minuto, pa bom tako dobre volje, da si bom zaželel, da bi imel v tej sobi velikega slona.

DAVID: Zakaj?

JAZ: Da bi ga prosil, naj mi okoli vratu ovije svoj rilec!

MARKO: Gospod Jaz, še eno vprašanje, pa grem.

JAZ: Vam ni prijetno?

MARKO. Vaša veroizpoved.

JAZ: Aaah ... Biti ali ne biti, to je zdaj vprašanje. (*Vstane in stopi po sobi.*)

Vsekakor je biti na trenutke lepše kot ne biti, in to je morebiti – če že mora biti – odgovor. Moja najhujša mora, gospod statistik, je zmeraj bila, da mi bo lepega jutra nekdo potrkal na vrata in bo na pragu stal lepo oblečen gospod s kravato, mogoče podoben vam, ki bo nogo nemudoma porinil med vrata in podboj, potem pa rekel: “Oprostite, če morda prihajam v neprimernem trenutku, toda poravnati morava medsebojne račune. Jaz sem Bog.”

MARKO: Kristjan, musliman, ateist ali drugo?

JAZ: Kako odsloviti Boga, da ga ne bi užalil? Sploh pa: bi se odzval na ljubeznivo prošnjo, naj pride kdaj drugič? In še nekaj: koliko jezikov govori Bog? S kakšnim naglasom?

MARKO: Ne bi vedel.

JAZ: Morda zaposluje ekipo prevajalcev, ki mu simultano prevajajo poročila iz raznih koncev njegovega imperija? Smo neumni, če si nebesa predstavljamo kot veliko konferenčno sobo? Nič bolj kot če si pekel predstavljamo kot kurilnico, v kateri nikdar ne zmanjka goriva.

MARKO: Ateist, torej.

JAZ: Dolga leta sem verjel v reinkarnacijo. Pred kratkim pa so me hudo vznemirile določene matematične nekonsistentnosti.

MARKO: Gospod Jaz –

MAJA: Naj pove do konca. A vas res ne zanima nič, razen obrazcev?

MARKO: No, ta je pa dobra.

MAJA: Nadaljujte, gospod Jaz.

JAZ: Hvala. Pred tisoč leti je na Zemlji živelo 300 milijonov ljudi. Zdaj jih je šest milijard. Dvajsetkrat več. Vi ste statistik, gospod. Če so se vsi reinkarnirali, mora biti dvajsetkrat več tudi duš! In to še ni vse. Vsak dan se prebivalstvo sveta poveča za četrto milijona ljudi.

MARKO: In?

JAZ: In? In?! Ali velika večina novorojenih ostane brez duš, ali pa morajo duše neke skakati s proizvodnega traku s čedalje večjo naglico!

MAJA: Na to pa nisem pomislila.

JAZ: Če se zdi, da je ta svet vse bolj plastičen, je to zato, ker je nekaj stoletij nazaj originalnega materiala zmanjkalo in nam dobavljajo duše, narejene iz recikliranih steklenic Radenske!

MARKO: Verjetno ste torej hindujec.

JAZ: Ne jemljite tega osebno, gospod, toda statistika je, kot vidite, tista, ki stoji med nami in univerzalno srečo.

MARKO: Prav gotovo. Vpisal sem, da ste budist. In za konec še eno vprašanje. Ste poročeni, ločeni ali samski?

JAZ: Bil bi samski, pa me tesno objema ljubica, prava *femme fatale*, ki je neskončno vztrajna in se je zagrizla vame skozi vse pore. Pred kratkim so mi jo odkrili na pljučih. Od tam se njeni pohotni prsti plazijo po meni z neizprosno naslado. Jaz sem ljubljen, dragi moji gostje! Bonifacij Jaz je predmet poželenja, ki je tako močno, da se mu preprosto ne more upreti. Zato se vdaja. Še več! (*Izuleče revolver.*) Tudi sam se zaljublja v svojo usojenko. In čedalje bolj ga mika, da bi svoj največji ljubezenski spoj, ta veličastni orgazem, pospešil.

MARKO: Zelo mi je žal, gospod, če vas prav razumem.

MAJA: Jaz sem vedela. Vedela sem.

DAVID: Nehaj čvekati.

MARKO: Zapisal bom torej, da ste ločeni. Ali samski?

JAZ: (*pobere ogledalo z mize in si ga dvigne pred obraz*) "To bomo zvedeli od tegale. Igralci ne obdržijo ničesar zase, vse povejo." (*Odloži ogledalo.*) Nikoli nisem bil poročen. Ni mi uspelo najti prave. (*Mimogrede potegne fotografijo iz kovčka.*) Razen ene. (*Se razneži.*) Ah ... My dearest, my beauty ... Strmeča vame skozi debele leče oglatih naočnikov ... Klasične poteze ... Korintski steber nosu ... Pod njim temna senca mehkega puha ... Skoraj moška odločnost ... (*Vrže fotografijo na mizo. Maja seže po njej, jo pogleda; si z dlanjo pokrije usta, da bi ukrotila smeh. Pokaže fotografijo Davidu, ki samo skomigne.*) Ko sem bil mlad in neizkušen, sem hrepenel po lepih ženskah. Takrat smo še mislili, da lepota garantira užitek v postelji. Danes, seveda, v teh razsvetljenih časih, vemo, da je puding, ki sledi vizualno bogatemu obedu, lahko zelo kisel.

MARKO: O takih rečeh na mojem obrazcu ni vprašanj, zato –

MAJA: Naj pove do konca.

JAZ: Poleg tega so, vsaj v moji izkušnji, skoraj vse lepe ženske obdarjene s tako popolno nesposobnostjo, da bi dojele obstoj česa kompleksnejšega, da sem komaj kdaj reagiral nanje drugače kot s paniko ali krutostjo. Ali z obojim hkrati. Nič čudnega, da so prinašale lepoto v moje življenje predvsem grde ženske.

MAJA: Zakaj?

JAZ: Zato, ker pri grdi ženski veš, pri čem si. Nevarnost, da jo kdo pomotoma ali namerno zamenja za svojo, je minimalna. Ona pa od tebe ne zahteva nič drugega, kot da toleriraš hvaležnost, ki jo čuti do tebe. (*Mračno.*) Žal so ženske na tem svetu večinoma depresivno lepe. Število žensk v mojem življenju, ki niso bile samo prijetno grde, ampak tudi dobre do mene, je skromno. Spomnim se samo dveh. Nobena ni vredna podrobnejšega opisa. Razen Rozalije. (*Pobere fotografijo z mize.*) Njena največja, no, njena edina posebnost je bila, da njena ... kakosejireče ... reč med nogami ni bila vertikalna, ampak horizontalna, ležeča postrani. V njenih aktivnih letih je številno pelvičnih dislokacij v mestu zelo poskočilo. Žal ni več med živimi. V oporoki je svoje telo podarila medicinski fakulteti. (*Vrže fotografijo v koš in sede. Se ozre skozi okno.*) Pravijo, da je metropatolopola tam zunaj Ljubljana. Mogoče je res, a prav nič se mi ne mudi, da bi se o tem dokončno prepričal. Bolj me skrbijo sosedje. Nehali so me motiti s hrupom. Prisluškujejo. Kot bi čakali, da se nekaj zgodi. Nekaj se plazi navzgor po stopnicah.

MARKO: (*se dvigne in pospravi papirje v aktovko*) Jaz se bom zdajle odplazil po stopnicah navzdol.

MAJA: (*Jazu*) Se niste nikdar želeli poročiti?

JAZ: Seveda! Že zato, da mi ne bi propadla zavarovalna polica. (*Iz kovčka potegne uraden dokument.*) Pred dvajsetimi leti sem z znamenito zavarovalnico Lloyds sklenil življenjsko zavarovanje. Če bi bil poročen, bi žena po moji smrti dobila deset milijonov ameriških dolarjev. Žal lahko ta papir vržem v koš. (*Ga vrže v koš.*)

MARKO: (*ki je bil že pri vratih, se obrne in počasi pride nazaj*) V koš boste vrgli deset milijonov dolarjev?

JAZ: Kaj pa! Po pogodbi je beneficirana oseba lahko le zakonita žena. Ki je nimam. (*Vzame dokument iz koša.*) Mirne duše lahko polico scefram na koščke. Pretrda je, da bi jo uporabil kot toaletni papir. (*Se pripravlja, da bi dokument raztrgal.*)

MARKO: (*zavpije*) Ne! Kaj pa delate, za božjo voljo?

DAVID: Res malo prenagljena odločitev.

MAJA: Zelo prenagljena.

JAZ: Dragi moji, vaša skrb je ganljiva. Toda pred mano je največ pol leta življenja. Lahko pa umrem že jutri. Kaj mi bo kos papirja, ki sem ga podpisal, ko se mi je življenje zdelo neskončno in sem mislil, da se temu reče življenjsko zavarovanje zato, ker človeku zavaruje življenje? Nasedel sem pač, kot toliko drugih. (*Vrže dokument nazaj v koš.*)

MARKO: (*plane in ga izvleče*) Kriminalno bi bilo pustiti denar zavarovalnici.

Saj ste vendar bogve koliko let plačevali premijo.

JAZ: Še jo plačujem. Stvar navade. Čeprav ni upanja, da se bom poročil tik pred smrtjo. Katera bi me pa marala? In da bi se oženil samo zaradi police – to bi bil klavrn zaključek življenja.

MARKO: (*sede nazaj na stol*) Ravno nasprotno, gospod Bonifacij. Saj dovolite, da vas tako imenujem. Ne gre za polico, gre za to, da v času, ki vam še preostane, potrebujete nekoga, da za vas skrbi, vam lajša poslednje ure.

DAVID: A niste rekli, da se vam blazno mudi?

MARKO: Blazno se je mudilo vam, če se ne motim; samo gospodov revolver vam je preprečil odhod.

DAVID: Midva sva bila tukaj pred vami.

MAJA: Res je. Iz tega izhajajo določene prednosti.

MARKO: Prednost ima gospod Bonifacij Jaz, ki mu iz čisto humanitarnih razlogov dolgujemo pomoč pri urejanju razmer, v katerih bo lahko udobno in z zakonito oporoko pričakal konec življenja.

JAZ: (*ustane*) Mogoče pa res. "Saj še posameznik mora življenje z vsemi močmi duha in vsemi sredstvi vdilj čuvati poškodbi; tembolj pa kdo, čigar blaginja je pogoj za srečo mnogih življenj. Kralj ne premine sam, njegova smrt potegne kot vrtinec vse, kar je blizu; vse majhno in neznatno, vsi priveski, vse zavarovalne police, vse gre z njim v hrupen nič." Oh, kako popularen je nenadoma Bonifacij Jaz! Sam Bog vas je poslal v ta moj samotni Elsinore, in to danes, ko sem najbolj pogošal zabavo. (*Sede.*) "Prišli so igralci." Nadaljujte, prosim.

MARKO: Poročiti se morate.

DAVID: Strinjam se.

MARKO: To je nujno.

DAVID: Več kot nujno, glede na to, da lahko že jutri –

MAJA: Nehaj. (*Ga krcne po roki.*)

MARKO: Govoril bom odkrito. Moj socialni čut ne prenese misli na možnost, da bi deset milijonov dolarjev ostalo v blagajni že tako bajno bogate in skrajno izkoriščevalske zavarovalnice. Tudi jaz sem življenjsko zavarovan, za mnogo manjšo vsoto, seveda, a tudi za tisto ne bi hotel, da ne pride v roke osebe, ki bi lahko z njo pomagala revnim in prizadetim. To je eno.

JAZ: Kaj pa drugo?

MARKO: Drugo pa je, da se mi stiska srca, ko vidim, kako živite. Prej tega nisem omenjal, bilo bi nevljudno. Res, gospod Bonifacij, po vseh tegobah življenja je najmanj, kar si zaslužite, obdobje ljubezni in nežnosti.

JAZ: (*z naslado, zaprtih oči*) Tako lepo je to slišati ... Mmmmmnnnn ...

DAVID: Gre seveda za to, kdo bo gospodu Bonifaciju omogočil to obdobje ljubezni in nežnosti. (*Seže po revolverju, ki leži na mizi in ga uperi v Marka.*)

Mnogo bolje, da to naredijo profesionalci kot amaterji. A ne, gospod Bonifacij?

JAZ: Vsekakor bi o tem raje odločal jaz.

DAVID: (*pomaha z revolverjem*) Ali pa tudi ne.

JAZ: Zdaj pa res vidim, da nimaš mature, fant. Če me po nerodnosti počiš, mi boš kvečjemu naredil uslugo: šel bom hitreje in z manj bolečine, kot bi sicer. Mrtev in neporočen pa ti lahko koristim še manj, kot ti bo zavarovalna polica. Z njo si boš lahko vsaj zadela mišjo luknjo v celici, v kateri boš preživel dvajset let.

MAJA: David, odloži revolver.

DAVID: Pa saj se šalim, zakaj ste vsi tako resni? (*Vrže revolver na mizo.*) Ampak res, gospod Bonifacij, edina primerna ženska za vas je Maja. Ni je na svetu, ki bi se lahko kosala z njo.

JAZ: Kosala v čem?

DAVID: Kar zadeva vsestransko nadarjenost.

MAJA: Res sem nekaj časa delala kot negovalka. In maserka. Obvladam pet vrst masaže.

MARKO: Vsega tega gospod Jaz ne potrebuje. Gospod Jaz potrebuje milino, mehkobo, vljudnost, razgledanost, požrtvovalnost. Kakšno masažo, lepo vas prosim! Gospod Jaz potrebuje božanje in razvajanje, poslušnost, uslužnost, iskreno ljubečnost.

DAVID: In kdo mu bo dal vse to? Vi?

MARKO: Moja hčerka.

JAZ: (*po premoru*) Vaša hčerka.

MARKO: Tako je. Lila, bitje z zlatim srcem. Drevje vzdihuje za njo, ko gre na sprehod.

JAZ: Ne! Res?

MARKO: Roko na srce.

JAZ: Ja kje jo pa imate, za božjo voljo? Rekel sem največ šest mesecev, lahko pa iztegnem pete že jutri. Bi jo radi omožili s kadavrom?

MARKO: Samo trenutek. (*Izvleče mobilni telefon in vtika številko. Vsi ga gledajo.*) Lila? Kako si, ljuba moja? Ne ne, kličem te s posebnim namenom. Jutri imaš rojstni dan. Seveda nisem pozabil. Mogoče nekajkrat sem, ampak tokrat nisem. Še več, čaka te lepo darilo. Prav posebno darilo. Ne morem ga prinesiti domov. Priti boš morala ponj. Ne ne, jutri bo prepozno. Danes. Čimprej. Pograbi najbližji svinčnik, narekoval ti bom naslov.

Tema.

DRUGO DEJANJE

Vsi na odru, tudi Lila. Debelušna, nepočesana, zlovoljna, naveličana najstnica. V roki živčno vrti ovenele vijolice. Jaz hodi okoli nje in si jo ogleduje kot kobilo na sejmu. Ni preveč zadovoljen.

JAZ: Ne vem, ali sem slep ali pa ne vidim stvari v enako prijazni luči kot drugi.

MARKO: Gospod ...?

JAZ: Nikjer ne vidim drevja, ki bi vzdihovalo za njo.

MARKO: Vse skupaj je zanjo velik šok.

JAZ: Najbrž ni vajena takih daril za rojstni dan. Sploh pa ne tako nemarno zavitih (*poduha rokav svoje suknje*). Jaz pa tudi nerad razmišljam o sebi kot darilu. Vsaj dokler ne vem, ali bi obdarjenemu prinesel veselje. Tej mladenki ga ne bi, to se ji vidi v očeh od trenutka, ko jo stopila v mojo graščino.

MARKO: Motite se.

JAZ: Saj jo razumem. "Precej ošaben sem, maščevalen, častihlepen, več grdobij imam na zalogi kot sploh zamisli zanje in domišljije, da jih zoblikuje, in časa, da bi jih zagrešil. Nizkotni podleži smo vsi, (*Lili*) nobenemu ne verjemi. Spravi se v samostan. Kje je tvoj oče?"

LILA: Tam, gospod.

JAZ: "Zakleni ga, da ne bo delal traparij drugod kot doma. Zbogom." (*Ji obrne hrbet.*)

MARKO: (*jo spodbuja z rokami*) Lila ...

LILA: (*naredi korak proti Jazu*) "Od vas imam nekaj daril v spomin, že dolgo rada bi vam jih vrnila – gospod, prosim, vzemite jih."

JAZ: "Ne: nisem – jaz vam – nikdar ničesar dal."

LILA: (*mu ponudi vijolice*) "Gospod, saj dobro veste, da ste dali, in zraven mi v besedah dih sladak, da jih obogati."

JAZ: (*vzame vijolice*) Poslušaj, dečva. "Če se poročiš z menoj, ti dam za doto prekletstvo. Pojdi v samostan, zbogom. Ali če res siliš v zakon, vzemi tepca; ker pameten predobro ve, v kakšno spako ga našemite ženske." (*Zmečka vijolice in jih vrže v koš.*)

MARKO: (*zasika*) Rekel sem ti, da kupi sveže.

LILA: (*zasika nazaj*) Niso imeli.

DAVID: Kaj se pa gremo, za božjo voljo?

JAZ: Tako je. Kaj se gremo? Trije igralci, en poklicni, dva amaterska, prostitutka, kako poklicna, ostaja skrivnost, in njen zvodnik, poklicni amater. Kakšna družčina! Dovolj za komedijo kisle sorte, premalo za tragedijo, razen če vnesemo v igro še kaj več kot borno domišljijo, ki smo jo pokazali doslej. Zbogom vsi, boli me glava.

(*Sede, položi roke na mizo in glavo nanje. Drugi ne vedo, kaj bi. Marko Davidu s kretnjo pokaže, da je storil neumnost, David mu, prav tako s kretnjo, vrne nekaj žaljivega.*)

MAJA: Pravi trenutek, da gremo. *(Seže po torbici.)*

DAVID: Deset milijonov dolarjev boš prepustila tema dvema?

MAJA: Saj jih ni. Ta polica je lahko kar koli. Zavarovanje za avto.

DAVID: Preverili bomo.

LILA: Tudi jaz bi najraje šla.

DAVID: Kar pojdi. Čimprej, ker tukaj bo še grdo. In nevarno. Vzemi očeta s seboj.

MARKO: Lila ...

LILA: Ata, kaj nam bo deset milijonov dolarjev?

MARKO: *(iz žepa potegne digitron)* Zračunal bom!

DAVID: Dajte. Tudi moji ženski noče v glavo, kakšna priložnost se nam ponuja.

Nisem prišel kar tako, nekaj me je privedlo. Verjamem v usodo.

(Marko začne vneto nekaj izračunavati.)

MAJA: Jaz sem pa mislila, da si prišel, ker te je skrbelo zame.

DAVID: A tebe kdaj skrbi zame? Te skrbi za lastno prihodnost? Brez mene bi stradala. Brez mene ne bi vedela, na kateri strani neba vzhaja sonce.

MAJA: Na tvoji. David. Vedno na tvoji.

DAVID: Se spomniš, kje sem te našel? In v kakšnem stanju? Zdaj bi pa kar odšla? *(Dvigne roko.)* Najraje bi te ...

MAJA: *(mirno)* Daj. Že dva dni me nisi.

MARKO: *(s kretnjo povabi druge, naj se približajo, govori pridušeno, vendar z navdušenjem)* Sto trisobnih stanovanj v najboljšem predelu mesta! Vsako oddano za tisoč mark. Sto tisoč mark prihodka na mesec. Vsak mesec možen nakup garsonjere. V desetih let sto dvajset garsonjer. Vsaka oddana za petsto mark. Šestdeset tisoč mark na mesec. Skupaj s stanovanji sto šestdeset tisoč mark na mesec! Vsak mesec možen nakup dvosobnega stanovanja. In še ni konca. S tem denarjem, dragi moji, je mogoče v tridesetih letih postati lastnik polovice mesta!

(Zavlada tišina. Vsi so šokirani. Počasi se razidejo.)

DAVID: *(Maji)* Te še vedno mika, da bi šla?

LILA: Saj polovica mesta sploh ni naprodaj, ata. In že z eno garsonjero imaš težave, kar naprej groziš podnajemniku, da ga boš vrgel ven.

MARKO: Lila, punca moja, ne zapravi si prihodnosti, o kakršni pred pol ure še sanjati ne bi upala.

JAZ: *(se zdrami in vstane)* Gospod statistik, posodite mi za nekaj minut to svojo napravo za izračunavanje najkrajše poti do sreče.

(Marko mu poda digitron. Jaz vtipka nekaj števil, preneha, se zamisli, strmi predse. Skloni se, si sezuje desni čevelj in si ga porine v žep suknjiča.)

MARKO: Je kaj narobe, gospod Jaz?

JAZ: Nekaj me muči, ampak vas, praktičnih ljudi, to ne bi zanimalo.

MARKO: Nasprotno, gospod Jaz, z veseljem bomo prisluhnili. *(S kretnjami sugerira drugim, naj se približajo in pokažejo zanimanje.)* In še zdaleč nismo tako praktični, kot se mogoče zdi; naš glavni cilj je, da vam pomagamo. A ne, Lila?

LILA: *(zdolgočaseno)* Ja.

MARKO: Izvolite, gospod Jaz.

JAZ: Bi se hoteli postaviti v vrsto, si sezuti levi čevlji in korakati mimo mene najprej v eno smer in potem v drugo?

MARKO: *(se spogleda z drugimi, se odkašlja)* Če vam bo to v pomoč, ali v zabavo, rade volje. *(Pogleda druge.)* A ne? Lila?

LILA: *(očitajoče)* Ata ...

MARKO: Nič nas ne bo stalo, če gospodu Jazu naredimo veselje. Predstavljajmo si, da so to vaje za gledališko predstavo. *(Si sezuje levi čevlj.)*

DAVID: In kako se imenuje ta igra?

JAZ: "Mišelovka – jejno, kakšna prispodoba. Precej podla zadevščina, pa kaj za to? Kogar srbi, ta naj se praska; nam se ni treba."

DAVID: Meša se mi od tega.

MARKO: "Kako se imenuje ta igra?" je iz Hamleta, tretje dejanje, drugi prizor, govori Kralj!

DAVID: Briga mene Hamlet! Jaz nisem igralec.

JAZ: A da ne?

DAVID: Preidimo k stvari. Vsi vemo, za kaj gre. Gospod bi se rad poročil, da mu ne propade zavarovalna polica. Na voljo ima dve ženski. Naj eno izbere, da lahko gremo domov.

MARKO: Neračunljivo inteligentnemu človeku razlagam stvari, ki so tako očitne. Pa vidim, da moram. Vse niti, od prve do zadnje, ima v rokah gospod Jaz. Lahko si zrežira igro, kakršno hoče.

DAVID: Naj si jo, ampak jaz mu zaradi tega ne bom lezel v rit.

MARKO: Pametna odločitev. *(Jazu.)* Saj mladi gospod sme oditi, a ne?

JAZ: Šele potem, ko si sname levi čevlji in skupaj z vami koraka pred mano gor in dol.

MARKO: Potem pa dajmo.

(Maja in Lila si sezujeta vsak svoj levi čevlj in se postavita za Marka. Vsi pogledajo Davida.)

DAVID: No, pa igraymo debile, vkolikor eni od nas to že niso. *(Si sezuje levi čevlj in stopi v vrsto.)*

MARKO: Kako ste rekli? Najprej v eno smer, potem v drugo. *(Marko začne korakati, drugi mu sledijo.)* En dva, en dva, en dva ... dajmo, dajmo ... Stop! *(Ustavijo se.)* Nazaj. *(Obrnejo se, zdaj je David na čelu.)*

JAZ: Stop! Preden nadaljujete, si leve čevlje obujte in si sezuje desne. *(To naredijo.)* En dva, en dva ...

DAVID, MAJA, LILA, MARKO: *(korakajo)* En dva, en dva ...

JAZ: Stop! *(Ustavijo se.)* Obujte si čevlje. *(To naredijo.)* Obrnite se proti meni in se priklonite. *(To naredijo.)* Obrnite se proč od mene in se še enkrat priklonite.

MARKO: Komu pa?

JAZ: Ne vem – duhu Hamletovega očeta. *(Vsi se obrnejo s hrbti proti Jazu in se priklonijo.)* Hvala vam. Zdaj vidim, da se vaše zadnjice sploh ne razlikujejo od vaših obrazov. Kar zadeva vašo pokončnost, pa je prilagodljiva, kot sem

pričakoval. Ampak prepustimo človeško naravo politiki, ki si z njo lahko še najbolj pomaga. Mi pa bodimo praktični. Kajti kot je rekel mladi gospod: kdor se hoče oženiti, mora izbrati. Med profesionalno masažo raznih delov telesa, in, z druge strani, kako ste rekli? – razvajanjem, božanjem, iskreno ljubeznijo – (*Marku*) sem kaj pozabil?

MARKO: Milino, mehkobo, požrtvovalnost -

JAZ: (*prevzame besedo, hodi okoli Lile*) – molčečnost, kujavost, apatijo, grizenje nohtov, naklepanje bogve česa – še kaj?

MAJA: Mene. Pozabili ste mene. (*Stopi v ospredje.*) Če me hočete v igri, in jaz mislim, da me, ker brez mene bi bila dolgočasna, si tudi jaz zaslužim minuto, da povem, kaj mi leži na duši – a ne, bodoči mož ene od naju?

JAZ: Oh ... kako lepo zveni ... mož! Take besede sem doslej slišal le na odru ali pred kamero, nikoli pa, kot da gre zares. A gre zares? Me bo ena od vaju dobila, *preden* me dobi tretja, ki bi me imela za vse večne čase?

MAJA: Za žensko, ki ima vsaj malo ponosa, in jaz ga imam ravno še toliko, da ne odmaknem oči takoj, ko zagledam svoj obraz v ogledalu, je vsako ponižanje toliko hujše, kolikor večkrat se je v življenju ponižala sama -

DAVID: Kaj je zdaj to?

MAJA: Gospod, bi hoteli, prosim, uperiti svoj revolver v tega tipa, ki poleg mene krili z rokami?

JAZ: Malenkost. (*Ji ustreže.*)

DAVID: Še žal ti bo.

MAJA: To, kar nam ponujate, to licitacijo samega sebe, ali preizkus najinih odlik, ki bo gotovo kmalu na vrsti, to ... tekmovanje za vašo naklonjenost ... in predvsem za tisto, kar iz njega sledi ... to ni prijetno niti za žensko, ki se prodaja za tristo mark na uro.

DAVID: (*se prime za glavo*) Bože moj!

MAJA: Hočem, da veste. V igro se bom vključila zaradi vas, gospod Jaz. V času, kar se pozna, sem začutila v vas ... kako naj povem?

JAZ: Čimbolj naravnost, da ne odleti mimo.

MAJA: Neko sorodnost. Neko mehkobo, ki se v strahu, da jo bo svet poteptal, skriva za steno odigrane grobosti. In tej mehkobi bi rada pomagala na prostost. Da uživa na soncu, dokler še lahko. Da se sprehaja po svetu, kot da je njen. Da se razvaja in počne vse tisto, česar si doslej ni upala -

JAZ: (*skloni glavo*) Nehajte, nehaite ... (*Razprostre roke.*) "Dva tisoč duš in dvajset tisoč zlatih ne bo menda se tolklo za tak nič!" Poglejte me vendar. Katera bi me vzela brez upanja, da crknem takoj po podpisu poročnega lista? Katera mi ne bi natrosila strupa že v prvi zajtrk?

MARKO: Gospod Jaz -

JAZ: Ah, molčite! Preveč govorite. To je moj dom, tu imam samo jaz pravico do blebetanja.

MARKO: Prav gotovo.

JAZ: (*se obrne, strmi skozi okno*) Pravijo, da je možganska aktivnost samo serija električnih impulzov. A če bi jo hotel povečati tako, da bi prste porinil v vtičnico, si ne bi spraznil samo zadnjih las, ampak celotno vsebino lobanje. (*Se obrne, pristopi k Lili.*) A ne, Lila, bitje z zlatim srcem?

LILA: Ne vem, gospod. Nikoli ne razmišljam o tem.

JAZ: O čem pa razmišljaš?

LILA: Največ o hrani.

MARKO: Lila, nehaj govoriti neumnosti. (*Jazu.*) Ne vem, kaj ji je danes. Lila, povej gospodu, da to ni res.

LILA: Seveda je. Največ razmišljam o hrani, a ne bi smela?

JAZ: Mogoče pa bi se z vašo hčerko razumela bolj, kot je videti na prvi pogled. A ne, Lilička?

LILA: Nisem Lilička.

JAZ: Že na prvi pogled je očitno, da imava veliko skupnega. Oba verujeva, da je treba življenje ohranjati v stanju potencialnosti. Zakaj bi se podajali ven, v ta zoprni svet, ki buči tam zunaj kot tisoč sršenov? Zakaj bi si z blatom mazali čevlje, in s krvjo roke, in z znojem srajce, zakaj bi tvegali dobro ime? Zato, da bi potem lahko rekli, da smo živeli?

MAJA: Od vseh razlogov se mi zdi ta najboljši.

JAZ: Ampak živeti se da tudi drugače. Poglejte mene. V dolgih letih svoje prisotnosti na tem prijaznem planetu sem bil povsod, naredil vse, dosegel vse, pofukal vse ženske in nekaj moških, pognal ves svet skozi precep svoje muhavosti. In vse to sem dosegel tukaj – (*si pritisne cev revolverja ob teme*) – v tej koščeni posodi, v kateri so svet in življenje in želje in upi in razočaranja in porazi samo serija električnih impulzov. V svoji glavi, dragi moji, sem živel tako bogato, tako raznoliko življenje, kot si ga je mogoče zamisliti! Ampak zdaj ... zdaj je prišel račun za porabo električne energije.

MARKO: Zato smo pa tukaj, gospod. Da vam ta račun vsak po svojih močeh pomagamo odplačati.

JAZ: Hvala za ponudbo, toda kaj mi pomaga mladost vaše hčerke, ali spolna izurjenost te mlade dame, ko pa sem brez moči?

MARKO: Kljub bolezni, gospod, ste moški v najlepših letih.

JAZ: Hah! ... Najlepša leta sem posvetil razdajanju ljubezni do samega sebe.

MARKO: Tudi to ni narobe.

JAZ: Poglavitna prednost masturbacije je v njeni prikladnosti. Ni nevarnosti alimentov. Ali sifilisa. Ali, bognedaj, česa hujšega.

MAJA: (*se prekrži*) Bognedaj.

JAZ: Potem je tu urgentna potreba, da zreduciramo število svoje vrste. Ali ni smiselno s tem projektom začeti pri lastnem mednožju? Ponavadi zlorabim samega sebe, preden zaspim, in potem še enkrat v zgodnjih jutranjih urah. Nikdar se mi ne mudi. Delam počasi in vztrajno. Sem mojster zamahov. In če zračunam povprečje ... (*porine revolver v žep in vzame digitron*) ... 365 krat 12 ... krat ... deset minut ... nemogoče. Da sem si ga, če seštejem trenutke

blaženosti, metal na roko dve leti? ... (*Iztegne in si ogleda desno roko.*) Revmatizem potemtakem ni posledica prehlada ... Moj povprečni izliv: dvajset gramov ... Dvakrat na dan ... (*računa*) ... petnajst kilogramov na leto. Je to mogoče? Začel sem zgodaj ... Petdeset krat ... O Bog! ... V svojem življenju sem ejakuliral tono sperme! Dovolj za tri cisterne! (*Se pogrezne na stol.*) Odvrigel sem tono svojega telesa! (*Se potipa*) Svojega dragega, ljubega telesa ... Onemogočil sem rojstvo najmanj 40.000 potencialnim otrokom ... (*Zajoka.*) Bog, odpusti mi ... (*Vklopi kasetar. Tibetanski menihi. Pograbi ogledalo na mizi, se pogleda, si z roko zakrije obraz, odloži ogledalo. Ugasne glasbo.*) O Bog ... (*Vstane in stopi k oknu.*) Tam je. Vrtil se kot nor. Čedalje hitreje. Zelo je spolzek, ta svet. Pred mnogimi leti mi je spodrsnilo in sem ... končal v neki drugi orbiti. Od takrat krožim okoli sebe. Iščem mesto za varen pristanek ... (*Plane pokonci, zapleše, zapoje.*) "Let's be merry, let's be gay, so that we may live another day!" (*Se umiri, stopi v ospredje, zamahne z revolverjem.*) "Norčije zganjam. Kakšen naj pa bo človek, če ne dobre volje? Saj le pogledajte, kako veseli so nekateri med nami, pa kar bo eden od nas umrl, ne bosta minili dve uri."

MARKO: Smrt čaka vse nas, gospod Jaz.

MAJA: Se ne bi raje pogovarjali o življenju?

JAZ: In kaj je življenje, če ne predsoba hiše, katere lastnica je smrt? (*Gre mimo kouvčka, zagleda fotografijo, jo izvleče.*) Moj dedek ... Znan kot velik skeptik ... Nekoč je hotel dokazati, da usoda ne obstaja. Med najhujšo nevihto je stopil na prosto, dvignil roke in rekel: "Če je moja usoda, da bo vame udarila strela, bo vame udarila strela!" (*Vrže fotografijo v koš, naredi požirek iz steklenice.*) Večkrat razmišljam, katere bodo moje zadnje besede.

DAVID: (*pogleda na uro*) Upam, da jih bomo dočakali.

JAZ: (*naredi požirek, vzame iz kouvčka novo fotografijo*) Bratranec Nikolaj ... Doživel infarkt na pogrebu svoje ljubice ... Padel v grob naravnost na krsto ... Ki se je, ker je bila poceni, on pa je tehtal stodvajset kil, razsula, tako da je obležal na ljubici v položaju, ki je bil njun najljubši, dokler sta bila še živa.

MAJA: Grozno.

JAZ: Edini način, da premagaš smrt pri njeni lastni igri, je samomor. Samo tako imaš dovolj časa, da se pripraviš. Si urediš življenje za posthumno inšpekcijo. Se znebiš pisem, ki bi te utegnili kompromitirati. Pošlješ vsakomur kartico s sliko vrtnice in z majhno čačko, "Sorry." (*Pograbi nekaj stvari v kouvčku in jih drugo za drugo zmeče v koš.*) Grablje in lopata, grablje in lopata! Ne dovolite smrti, da vas posili, ne da bi se na dogodek pripravili. Umijte si pazduhe, nadenite si belo obleko, parfumirajte si genitalije, napudrajte si lica, naredite iz objema poročno noč! (*bolj sebi kot drugim*) Nikoli ne veste ... Smrt se utegne odločiti, da bo ... nežna ... (*Se zruši na stol, skloni glavo. Počasi jo dvigne, strmi v papirje v kouvčku. Enega izvleče. Bere.*) "Fuzija duha in telesa ... kon – fuzija." (*Zmečka papir in ga vrže v koš.*) Aforizem Bonifacija Jaza ne bi razumel svoje poante, če bi se z glavo zaletel vanjo.

DAVID: (*ustane*) Tako. Zdaj pa imam jaz tega prisrčno dovolj in bom, če ne zamerite, predlagal način, kako lahko igro pospešimo.

JAZ: (*ustane*) Tako. Tudi jaz imam tega prisrčno dovolj in bom, če ne zamerite, pospešil igro na način, ki nekaterim od vas ne bo najbolj všeč.

LILA: Kakor koli, samo da ne zamudim nadaljevanke.

MARKO: Lila ...

DAVID: (*Maji*) Ti imaš pa veleposlanika. (*Pogleda na uro.*)

JAZ: Naj ima igra pravila, ki so enaka za vse, to je edino pošteno. In ker smo vpleteni vsi, jih moramo sprejeti soglasno, da kasneje ne bo ugovorov. Prav?

MARKO: Zveni v redu. Lila?

LILA: (*naveličano*) Jaaa.

DAVID: In kakšna so ta pravila?

JAZ: Ker smo tukaj trije igralci, en poklicni, dva amaterska, vsi pa hkrati igralci na srečo, se vprašajmo, kakšno igro bi najraje igrali. Svet je naš, lahko ga oblikujemo v nekaj lepega ali v spako. Dogajanje lahko usmerimo v socialno dramo, triler, metafizično analizo usode subjekta na pragu novega tisočletja ... brrrr! ...

DAVID: Jaz sem za realizem, brez primesi česar koli.

JAZ: Ampak realnemu primanjkuje domišljije! Bog ni ustvaril človeka zato, da bi nad njim obupal vsakič, ko odpre usta; dal mu je sposobnost, da si izmisli in udejani resničnost, ki jo hoče živeti!

MARKO: Res je. Zato se nagibam k resni drami, vendar z ugodnim izidom za protagonistе.

LILA: Jaz bi komedijo o človeških neumnostih, ampak kratko, prosim; po desetih minutah imam tudi zabave dovolj.

JAZ: Vse komedije se končajo s poroko, vse tragedije pa s smrtjo; še velja to pravilo?

MARKO: Ta komedija naj bi se končala s poroko.

JAZ: Končala naj bi se z mojo smrtjo, zaradi katere je poroka sploh aktualna; imamo torej tragikomedijo?

MARKO: Najbolj tvegana zvrst; marsikoga zmede in spravi v zelo slabo voljo.

JAZ: Odlično! Zmeda in splošna slaba volja me najbolj zabavata.

DAVID: Potem pa začnimo.

JAZ: Počasi. Če sem glavni dobiček jaz, oziroma denarna vrednost mojega trupla, se moramo dogovoriti, kako se bomo potegovali zanj. S tekom na sto metrov? S preizkusom znanja, tako kot v oddaji "Lepo je biti milijonar"? S partijo šaha, s partijo pokra? Z metanjem kovancev? Z avdicijo po sistemu "Pokaži, kaj znaš"? Ali z rusko ruleto?

MARKO: Nagibam se k avdiciji, ki bi zaobjela najširše kvalitete obeh kandidatk.

LILA: Jaz sem za metanje kovancev, da čimprej opravimo.

DAVID: Tek na sto metrov. Zmagovalec pobere vse. Nobenih naključij, nobene dvoumnosti, jasno in čisto. Predvsem pa športno.

MARKO: Komaj športno, glede na to, da ima Lila manjše srčne težave.

DAVID: V kakšno korist pa mu bo, če lahko umre že pred njim?

MARKO: Nič takega, lepo vas prosim, majhna aritmija, zaradi katere je bolje, da se izogiba ekstremnim naporom.

DAVID: Ekstremni naporji so tudi tisto, kar se dogaja v zakonski postelji.

MARKO: Bojim se, da je ekstremnih naporov na tem področju še najmanj sposoben gospod Jaz, glede na stanje, v kakršnem je.

LILA: Kaj pa mešetarite z mano, kot da sem kos blaga?

MARKO: Lila ...

MAJA: Punca ima popolnoma prav. Za naju gre, medve se morava zmeniti, na kak način sva pripravljeni tekmovali. "Pokaži, kaj znaš" se mi zdi še najbolj ustrezna možnost. Samo tako bo gospod Jaz vsaj približno vedel, med čim izbira.

DAVID: Pretvegano. Bolj kot ruska ruleta. Kakor hitro se vmešajo osebni okus, ocenjevanje, podzavestne želje, stvar ni več objektivna.

JAZ: Ruska ruleta torej.

DAVID: Tega nisem rekel.

MARKO: No, jaz bi predlagal rešitev, ki je tako ali tako že ves čas na dlani: da način tekmovalja za njegovo roko določi kar ženin sam.

JAZ: Ženin! ... Kako to požene adrenalin v kri. Pravzaprav mi je dosti do mehke roke, ki bi me božala, kjer koli in kadar koli si to poželim, in počela, kar je zame doslej počelo tako zelo malo pripadnic tega zagonetnega spola. Zato ne bom težil: "Pokaži, kaj znaš" se mi zdi dovolj dobra ideja.

MAJA: Jaz sem za.

MARKO: Lila?

LILA: Pod pogojem, da od mene ne zahtevate stoje na glavi.

JAZ: Pravzaprav je bila stoja na glavi prvo, kar sem želel preizkusiti. Že zato, ker mora moja žena imeti sposobnost, da vidi stvari tako, kot jih vidim jaz. Topsy-turvy, kot pravijo Angleži. Upside down. Ampak naj ti bo, Lilika; ker si tako neboljena, bom zate naredil izjemo.

LILA: Nisem Lilika, še manj neboljena.

DAVID: (*Maji*) Te nisem posvaril? Preference in predsodki so že na delu.

MARKO: Lila, vstani, zberi se, pokaži nekoliko volje in energije, in malo več duha, ki ti ga običajno ne manjka.

LILA: (*nejevoljno uboga*) Saj mi ga ne, ampak to ni ravno rave party.

MARKO: Ne, to je nekaj drugega. To je kockanje za životarjenje ali življenje, in ne pozabi, koliko ga imaš še pred sabo. Iskreno, Lila, težko ti bom odpustil, če zapraviš tako priložnost.

LILA: (*naveličano*) Ja, ata.

JAZ: Mene zanima predvsem, v interesu mojega krhkega zdravja, saj razumete, katera od vaju zna biti bolj ubogljiva. Ne bi se hotel, glede na to, da dolgost življenja mojega je kratka, poročiti z žensko, ki bi se ob kateri od mojih želja obirala, kaj šele uprla.

MARKO: Razumljivo.

JAZ: Hotel bi, da se mi vsaka želja, še tako nenavadna, izpolni nemudoma in z nasmehom hvaležnosti na obrazu. Pričakujem preveč?

MAJA: Pri meni to ne bi smel biti problem.

MARKO: Lila ...

LILA: Ata, saj veš, da sem ubogljiva, kdaj ti pa kaj odrečem? Kdaj ti pa smem kaj odreči?

MARKO: Pomembno je, da ubogaš gospoda Jaza, ko postane tvoj mož.

JAZ: To bom zdaj preizkusil. Lila, predstavljaš si, da tvoj oče igra vlogo Bonifacija Jaza, potem ko si se z njim poročila. Ta Bonifacij te hudo maltretira, Lila sem Lila tja, Lila to, Lila ono. Lepega dne ga imaš dovolj in mu pripelješ tri tako krepke zaušnice, da mu zacinglja lobanja. Izvoli. *(Lila se mu približa.)* Nisi me razumela. Bonifacija Jaza igra tvoj oče.

Lila se obotavlja.

MARKO: Daj, Lila, no. *(Lila se približa očetu in ga dokaj nalahno udari po licu.)*

JAZ: To ni nobena zaušnica.

MARKO: Močnejše. *(Lila ga silovito udari najprej na eno, potem še drugo lice. Marko, ves zardel, ostane miren in se poskuša smehljati.)* Kot sem rekel: lepo vzgojeno, ubogljivo dekle.

JAZ: Vidim, da res. *(Se obrne k Maji.)* Pri tej nekoliko starejši in karakterni že formirani dami bo preizkus ubogljivosti nekoliko bolj zapleten.

DAVID: Nikar je prosit, naj me udari, ker jo bom udaril nazaj.

JAZ: Bonifacij Jaz, obdarjen z mlado ženo, si bo gotovo kdaj zaželel, da bi se mu prikazala, tudi še po medenih tednih, taka, kot jo je Bog ustvaril.

MAJA: *(se začne slačiti)* Prej sem ponujala, pa ni bilo zanimanja.

JAZ: *(ko si Maja začne odpenjati modrc)* Ne, premislil sem si. Naj kandidatka za mojo zakonsko posteljo pokaže svojo ubogljivost drugače. Naj strastno, kot da ji gre za življenje, poljubi na usta gospoda statistika.

(Maja stopi k Marku, ga objame in se mu zasesa v ustnice. Lila ju nekaj časa opazuje, potem plane in začne s pestmi tolči očeta po hrbtu. Maja se umakne.)

LILA: *(penasta)* Zakaj si to naredil?! Zakaj si to naredil?!

MARKO: Iz istega razloga kot si ti mene trikrat hudičevo klofnila.

LILA: To ni isto!

MARKO: Nič ne bo isto, dokler ne bo konec igre, v katero smo se vsi podali prostovoljno.

LILA: Kdaj sem pa jaz naredila kaj prostovoljno?

MARKO: Veš kaj, zdaj te imam pa dovolj ... *(Plane k njej in jo začne pretepati; ko je na tleh, jo začne brcati.)*

LILA: Ne, ata, ne ... Prosim, ne ... Prosim, ata, saj bom ubogala ...

MARKO: *(se unese, si popravi obleko, kravato, lase)* Nadaljujmo, kot da tega niste videli. Težko je danes vzgajati otroka brez matere.

(Maja stopi k Lili in ji pomaga na noge. Popravi ji lase, obleko, obriše ji solze.)

MAJA: Saj bo v redu. A ne, da bo?

LILA: *(mehko)* Ja.

MAJA: Ena od naju bo zmagala, ampak pretepati se ne bova dali, prav? *(Lila prikima.)* In če se naju kateri še enkrat dotakne, bova izstopili iz igre. Prav? *(Lila prikima.)*

JAZ: *(se približa Marku)* "Kar ste storili, to iztrga dušo poročnim listinam; vero sprevrže v metež besed. Spričo tega dejanja obraz nebes zardel visi nad zemlje žalostno kepo kot pred sodnim dnevom in zaprepaden."

MARKO: "Okruten moram biti, da bom dober."

JAZ: Če je za vašo hčerko vse to prehudo, ji dajem odvezo; naj se umakne in bom poroko sklenil s to, ki ostane; denar je vendarle samo denar, vreden mnogo manj kot to, da se oče in hči razumeta.

MARKO: Saj se razumeva. To lahko potrdi. *(Stopi k njej.)* Lila, koliko časa je minilo, odkar ti je umrla mamica?

LILA: Deset let.

MARKO: Kdo je skrbel zate po njeni smrti, ti kuhal juhice, te oblačil za šolo, ti bral pred spanjem, odganjal huligane, ki so te hoteli zvabiti na krivo pot? Kdo te je včlanil v dramsko društvo in ti preskrbel najboljše vloge? *(Premolk.)* Lila?

LILA: Ti.

MARKO: Si mi hvaležna za to?

LILA: Ja.

MARKO: Boš torej nehala frkljasto sabotirati prizadevanja, da ti preskrbim lepšo prihodnost?

LILA: Če tako hočeš.

MARKO: Ne ker jaz tako hočem, ampak zato, ker tako hočeš ti!

LILA: V redu, ata, hočem, kar hočeš ti. *(Se popravi.)* Kar hočem jaz.

MARKO: *(Jazu)* Nadaljujte.

MAJA: Gospod Bonifacij, nisem imela priložnosti, da pokažem, kako ubogljiva bom znala biti. Lahko naredim to zdaj?

JAZ: *(brezbrižno zamahne)* Če želite.

MAJA: Mi boste pomagali? Uperite svoj revolver v mojega tipa in če se premakne, ga počite.

(Jaz uperi revolver v Davida. Maja stopi k Davidu in ga začne pretepati in brcati na podoben način, kot je Marko prej pretepal in brcal Lilo. Med drugim ga s pestjo sune v želodec, s kolenom pa med noge. David se zvije in zleze na ta.)

DAVID: To mi boš plačala, kuzla.

MAJA: Pa ne z denarjem gospoda Jaza. Od tistega boš dobil dovolj za malo pivo in škatlico cigaret. Uf! – kar naenkrat se počutim kot prerojena. Že zdavnaj bi si morala privoščiti to razkošje. *(Seže po steklenici s slivovko.)* Smem? *(Jaz prikima, Maja naredi požirek in si obriše usta.)* Ne vem, zakaj sem se vedno branila najbolj sladkega greha od vseh. Alkohol je krajša pot do pozabe kot seks. In manj naporna. Pa še prijetno se ti vrti. Kar se pri seksu nikdar ne zgodi.

MARKO: Kakor komu.

MAJA: *(pogleda Marka in Lilo)* A vama se? Verjetno zato, ker sta si sorodstveno blizu. Med enakimi geni najbrž res pride do iskre, ki povzroči eksplozijo.

MARKO: O čem, za vraga, pa govorite?

MAJA: Dajte no, pred mano se pa res ni treba pretvarjati.

MARKO: Zahtevam, da svojo izjavo prekličete.

MAJA: Ne bom. Še več, dodala bom, da se mi vaša hči smili. Vem, o čem govorim. Ampak ženske smo tukaj zato, da nas imate, a ne? Da se z nami igrate, a ne? Da nas, oborožene z vaginami, pošiljate v boj za svoje sanje, plehke sanje o praznjenju testisov in nabrekanju bančnih računov. A ne?

MARKO: Gospod Jaz, rekli ste, da veljajo za vse enaka pravila.

JAZ: Nenavadno, kakšen nemir lahko povzroči v ljudeh strastna želja po ostarelem, na smrt bolnem ženinu.

MARKO: Zahtevam, da se mi gospa opraviči za podle namige.

JAZ: Ne morem je prisiliti. Sem samo ženin, za katerega se tepeta ena psička in ena psica, ki sicer nista nevarni, a ju name ščuvata njuna lastnika. (*Pobere z mize zavarovalno polico in jo poljubi.*) Ljubljien zaradi denarja, ki je pogojen z mojo smrtjo! Čisti užitek. (*Se zresni.*) Seveda pa nisem nikoli pomislil, da lahko isti dokument drugim povzroči toliko gorja. In to je šele začetek!

DAVID: Izberite, gospod. Izberite.

JAZ: Saj v tem je problem. Od lika, ki sem ga v svoji karieri odigral najmanj petstokrat, sem se našel njegove obotavljivosti. "Ravna bolj žlahtno, kdor trpi, ko puščic prš proži nezaslišana usoda, ali kdor prime za orožje zoper morje tegob in vse konča?"

MARKO: Če smem predlagati –

JAZ: Ne, saj vem, kaj mi je storiti. Hamlet je svojega strica ujel v mišlovko, ki so mu jo po njegovih napotkih nastavili gostujoči igralci. Tako moram jaz z našo igro nastaviti past, v katero se bo ujela tista, ki ji pripade usoda, da ji z glavo v naročju umrem.

DAVID: Če ste vsi igralci enaki, sem prav vesel, da nisem bil še nikdar v gledališču.

JAZ: Končno se ti je nasmehnila sreča. Odigral boš vlogo, ki jo boš pomnil do smrti. (*Ploskne z rokami.*) Dragi moji, rad bi sklical posvet. (*Pomigne vsem, naj pristopijo. Vsak naredi korak proti njemu.*) Sprevidel sem, vi pa verjetno tudi, da lahko izid te licitacije določi samo neizprosni zakon naključja. Tako bo stvar tudi najbolj čista.

MARKO: Morebiti res.

JAZ: Ruska ruleta.

MARKO: (*po premoru*) Mislite, seveda, v prenesenem pomenu.

JAZ: Dobesedno. (*Si položi revolver k sencu, pritisne na sprožilec. Slišimo klik.*) Še nikoli nisem imel priložnosti, da bi uporabil to dragoceno družinsko dediščino za kaj koristnega. Zdaj jo imam.

DAVID: Saj sem vedel, da je nor.

MAJA: David, nehaj ...

DAVID: Boš igrala? Kar daj! Tako ali tako v tvoji glavi ni dovolj možganov za pošteno packo na steni.

MARKO: Gospod Jaz, iskreno upam, da se ekstremom te vrste lahko izognemo.

JAZ: Tudi jaz sem upal. Ampak bodimo iskreni: ali res lahko s kvizom televizijske sorte pridem do zmagovalke, ki bo po moji smrti dobila dvajset milijonov ameriških dolarjev?

DAVID: Deset. (*Jaz ga pogleda.*) Rekli ste deset milijonov.

JAZ: Nisem.

MARKO: Ste, rekli ste deset milijonov dolarjev.

JAZ: (*pobere dokument in ga približa očem*) "Following the death of the insured the Company will pay the insured's legal spouse the sum total of twenty million US dollars." Če sem rekel deset, je bila to napaka, opravičujem se.

MARKO: Ampak to je (*pogleda Lilo*) ... to je ... to spremeni ves ... to je ... komaj verjetno!

DAVID: Ne le komaj, povsem. Koliko pa je mesečna premija za tako vsoto? Že od premije bi se dalo udobno živeti. A ne vidite, da se norčuje iz nas? Jaz imam tega dovolj. (*Se odpravi k izhodu.*)

MAJA: Zbogom, David.

MARKO: (*z neprikritim veseljem*) Srečno, in mnogo poslovnih uspehov.

DAVID: (*se obrne, Maji*) A ne greš?

MAJA: Ne, David. Ostala bom.

DAVID: (*se obotavlja, pride nazaj*) Ne bom te puščal same v tej godlji.

LILA: Ata, jaz tudi ne bi igrala ruske rulete.

MARKO: Ljuba moja, saj se gospod Jaz samo šali, saj dobro ve, da zakon to igro prepoveduje.

JAZ: "Res je, imate prav. Torej si kar lepo podajmo roke in se razidimo brez ceremonij, vi, kot hoče želja in popravek – saj brez želja in popravkov ni nihče, pa kar že je – jaz pa po svojih potih" – jaz se grem ustrelit. (*Jim obrne hrbet, si pritisne cev revolverja k sencu.*)

MARKO: Gospod! – imam rešitev.

JAZ: Kar povejte, da se malo nasmejemo, dobra volja je kar malo splahnela.

MARKO: Predlagam, da kandidatki preživita z vami, ne hkrati, seveda, ampak druga za drugo, tri noči in tri dni. Tukaj, v tej sobi, tako kot živite, z vsem, kar gre zraven. Tako boste najlažje odkrili, katera vam najbolj ustreza.

LILA: Jaz ne bi, ata.

MARKO: Kar tiho bodi.

MAJA: Potem tudi jaz ne bi, iz solidarnosti.

JAZ: No, pa sta ženski vaš predlog odpihnili. Še dobro, ker bi ga sicer moral jaz. Se ne zavedate, da bi s tem trojno tvegali? V tem času bi lahko umrl, in s kom bi se potem poročila izbranka? Tri dni in tri noči z mano bi ju lahko odvrnilo celo od take nagrade, kot je dvajset milijonov dolarjev, in bi rekli: raje poroka s smrtjo kot z Bonifacijem Jazom. Ali pa bi jaz spoznal, da si časa, ki ga še imam na zemlji, nočem kvariti z naporom medčloveških odnosov in z iluzijami, da sem vendarle vreden ljubezni.

MAJA: Zakaj pa ne bi nadaljevali s "Pokaži, kaj znaš"?

MARKO: Jaz sem za. Lila?

LILA: Ja, ata.

JAZ: Jaz sem proti. Nimam ne časa ne volje za spakovanja, nastopaštvo, pretvarjanje; katera od njiju pa, mislite, bi pokazala tisto, kar resnično zna?

In kaj naj ju vprašam? Mi boš zvesta, dokler živim? Govoriš tuje jezike, znaš plesati, koliko ljubimcev si imela doslej? Opiši mi, kako si predstavljaš poročno noč. Kaj je zate smisel življenja – moja smrt? Ne, dragi moji gostujoči igralci, odigrali bomo mojo igro ali pa nič.

MARKO: Igra, ki jo predlagate, je zelo kruta.

JAZ: Takšno je tudi življenje: kdo pa je že dobil petindvajset milijonov dolarjev zastonj?

MARKO: Dvajset. Rekli ste, dvajset.

JAZ: *(zavzdihne)* Ima kdo očala, jaz sem včeraj pomotoma sedel na svoja in vidim vse le napol.

MAJA: *(odpre torbico in potegne iz nje očala)* Izvolite. Eden mojih rekvizitov. Sicer nosim leče, ampak nekateri moški, saj razumete ...

JAZ: *(si natakne očala, vzame v roke dokument)* Neverjetno, kako ste mi izboljšali vid! *(Bere.)* "Following the death of the insured the Company will pay the insured's legal spouse the sum total of thirty-five million US dollars."

MARKO: Pet-in-tri-de-set-mi-li-jo-nov?!

DAVID: Smem videti? *(Iztegne roko.)*

MAJA: Saj ne znaš angleško.

DAVID: Znaš pa ti, mi boš povedala. Smem?

JAZ: Zakaj, mi ne verjameš?

DAVID: Iskreno rečeno, ne.

JAZ: Potem si izpadel. Ne bom igral ruske rulete z nekom, ki ne zaupa moji besedi. Bom pač odigral to igro sam, saj zato sem prišel v to sobo. Drugače živim v petsobnem stanovanju v mestu, to pa oddajam. Trenutno je brez najemnika. Zelo primerna za to, da se v njej znebim brezplodnih plodov brezplodnega življenja, se vam ne zdi? In potem, po milosti božji, še življenja samega.

MARKO: Gospod Bonifacij –

JAZ: Seveda se ne bi hotel kar ustreliti. Tudi v umiranju sem hazarder. Hočem uživati v vsaki sekundi neznosne napetosti. Ko čakaš, ali bo samo kliknilo ali počilo. Čeprav je vprašanje, ali pok sploh še slišiš. Mogoče doživiš samo veter, ki ti zapiha skozi lobanjo.

(Sede za mizo, si položi cev revolverja k sencu, pritisne sprožilec. Slišimo klik.)

DAVID: V bobenčku sploh ni naboja. Tako bi igral tudi jaz.

JAZ: *(odpre bobenček, vzame iz njega naboj, ga pokaže vsem, ga vloži nazaj v bobenček, ga zavrti, pomoli revolver Davidu)* Izvoli.

LILA: Ata, greva.

MARKO: Gospod, res bi vas prosil, da se nehate igrati s svojim življenjem na tako nonšalanten način.

JAZ: *(vstane)* Kako pa naj se zabavam v družbi strahopetcev, ki bi z veseljem pobrali štirideset milijonov dolarjev, tvegali pa ne bi toliko, kolikor tvega muha, kadar mi sede na nos?

MARKO: Petintrideset.

JAZ: Kaj?

MARKO: Rekli ste petintrideset milijonov dolarjev.

JAZ: Kaj pa vem, koliko, mogoče je kaj narobe z očali, ki sem vam jih pozabil vrniti, hvala (*pomoli očala Maji, ki jih vzame in spravi*), pogledajte sami, saj verjetno znate angleško. (*Pomoli zavarovalno polico Marku.*) Pogledjte, da bo že enkrat konec teh nesporazumov.

MARKO: (*bere zavarovalno polico, zajame sapo*) Ne! ... To ni mogoče ...

DAVID: Saj sem vedel. Laž, vse skupaj.

MARKO: (*bere v popačeni angleščini*) "Following the death of the insured the Company will pay the insured's legal spouse the sum total of fifty million US dollars." (*Osupel pogleda vse po vrsti.*) Petdeset milijonov!

JAZ: No, kot sem rekel, stvar me nikdar ni zanimala.

DAVID: (*potegne polico Marku iz rok*) Najbolj mi gre na živce, kadar se kdo na zelo zviti način norčuje iz mene. Kje to piše?

MARKO: (*pokaže s prstom*) Fifty million US dollars. (*Približa se tudi Maja in Marko še enkrat pokaže s prstom.*) Lila, se zavedaš, da je to petkrat več kot začetna vsota, ki je že sama po sebi bila dovolj, da človeka iztiri? Da bi ta denar namesto tebe dobili debeloriti delničarji, ki že tako ne vedo, kam bi z jahtami in privatnimi boeingi, to – to –

LILA: Ja, ata, to bi bil zločin.

JAZ: In vse to lahko preprečimo z nedolžno igrico, ki se ji reče ruska ruleta. Am ban pet podgan, sedem miši v uh me piši, eden mrtev komu mar, ti si milijonar!

DAVID: (*potegne polico Marku iz roke*) Žal pa nikjer ne piše, ali je ta dokument pristen. So bile premije redno plačane, vključno z zadnjo? Če ne, si lahko s tem obrišemo rit. (*Vrne dokument Marku.*) Brez dokazila o vplačanih premijah me stvar ne zanima.

MARKO: (*stopi k oknu in podrži dokument proti svetlobi*) Vodni pečat, glava zavarovalnice z vsemi naslovi, številkami, podpisi – dokument je pristen, o tem ni dvoma. (*Pogleda.*) Izdan je bil pred štiridesetimi leti.

DAVID: In že takrat je lahko nehal veljati. Kaj bi sicer počel v kovčku krame, ki jo hoče slavni igralec zmetati v koš?

JAZ: Premija se plačuje iz dobička vzajemnega sklada, pri katerem imam že dolgo večjo količino delnic. (*Iz žepa potegne vizitko in jo pomoli Davidu.*) Telefonska številka borznega posrednika, ki zame opravlja posle, vključno s plačevanjem premije. (*David se obotavlja.*) Kaj čakaš? (*David se obotavlja.*) Pokliči ga in preveri. A ne čutiš, kako sprožilec že hrepeni po naših prstih?

DAVID: Grem na stopnišče, nočem, da mi kdor koli kaj sugerira. (*Odide.*)

JAZ: (*po krajšem molku, pogleda vse po vrsti*) In zdaj?

(*Marko se zgane, da bi nekaj povedal, toda Maja ga zadrži in stopi naprej.*)

MAJA: Gospod Jaz, ko sem prišla, se mi še sanjalo ni, da se bom znašla v situaciji, ki presega ne le vse, kar sem doslej doživela, in v tem pogledu nisem ravno nedolžna, ampak tudi skrajne meje tistega, česar je domišljija sploh zmožna.

JAZ: Čudovito! Umiram, toda drugim prinašam življenje.

MAJA: Res je. Obljubo življenja, obljubo svobode. Hkrati pa grožnjo smrti. Zakaj je potrebna tako ekstremna preizkušnja? Še posebej za Lilo, ki ima vendarle samo sedemnajst let in vse življenje pred sabo? Poglejte, kako nesrečna je.

MARKO: Pustite mojo hčerko pri miru.

MAJA: (*Jazu*) Vem, da ste pod svojo zunanjo skorjo, s katero skušate le zakriti bolečino, ki ni samo vaša, ampak naša skupna ... da ste pod to kamuflažo pošten, dober človek.

JAZ: Hvala, gospodična, ampak previdno: laskati staremu gadu je tvegano.

MAJA: Ne laskam, in niste gad, zagovarjam samo pravico gosnice, da se razvije v metulja.

JAZ: In vi se počasi razvijate, kot nakazujejo vaše besede?

MAJA: Govorim o tej ranjeni deklici. Če ne gre drugače, se odpovedujem tekmi za tiste milijone, ki mi tako ali tako ne pomenijo nič več kot abstraktno število.

Čedalje bolj sem prepričana, da je po denarju lepše hrepeneti, kot ga imeti.

LILA: Nočem, da se zaradi mene kdor koli čemur koli odpove.

MARKO: Zakaj pa ne, če bi to bila najboljša rešitev za vse? Saj menda nočeš tvegati življenja, če obstaja manj nevarna pot do istega cilja?

LILA: Ničesar ne tvegam, ata, ker ne vem, kaj je življenje.

JAZ: "Lep nauk v blaznosti: zvestoba je v spominu."

LILA: (*stopi k njemu*) "Za vas je janež in orlice. Za vas je rutica. In tu je nekaj zame. Lahko jo kličemo nedeljska milost. Rutico nosite z grbom. To je marjetka. Dala bi vam vijolic, pa so vse ovene, ko je umrl moj oče."

MARKO: Ki seveda še ni umrl.

LILA: (*trmasto*) "Ko je umrl moj oče." (*Glasneje.*) Ko je umrl moj oče. (*Pade na kolena, si z rokami pokrije obraz, začne jokati.*) Ko je umrl moj oče!!! (*David se vrne, pospravi mobilni telefon, vrne vizitko Jazu, sklence roke, naredi nekaj korakov po prostoru, jih vse pogleda, se ustavi.*)

DAVID: Vem, da ne boste verjeli, ampak – vse je res. Polica je zakonita, veljavna in zapade po smrti zavarovanega v korist njegove žene.

MAJA: Saj to že vemo – to je vse, kar si izvedel?

DAVID: Gospod Jaz, oprostite za vse tisto prej ... človek sem, ki se težko obvlada ... saj veste, kako je v tem mestu – za vogali čepi več lopovov kot košev za smeti.

JAZ: Če bi se radi česa nujno znebili, lahko uporabite mojega.

DAVID: (*po premoru*) Predlagam, da postanemo resni. Vem, da sem bil doslej ravno jaz najmanj resen od vseh, ampak dajmo se pogovarjati striktno o poslu. Nehajmo se pretvarjati, da gre za pomoč človeku v stiski, skrb za bolnika, udarec proti kapitalizmu in podobna jajca.

MAJA: Samo tebi se zdi, da gre za pretvarjanje.

DAVID: To je lahko del dogovora, ampak pisnega, sodno overjenega. Obljube so za otroke. (*Jazu.*) Povejte nam več o tej ruski ruleti.

JAZ: Ruska ruleta, kot veste, je kraljica iger na srečo. Bolj kot katera koli je to Hamletova igra. Biti ali ne biti, to je vprašanje. Nas pet bo skušalo poiskati odgovor.

DAVID: Vseh pet?

JAZ: Igrali bomo z enim nabojem. Upam, da se v teh dolгих letih, kar ga hranim, ni pokvaril.

DAVID: In če se je?

JAZ: Potem bo vse skupaj farsa. Tudi to bo nekaj, tragedij je tako že preveč, glede na to, da velja za tragedijo že povožena mačka na prehodu za pešce.

DAVID: In kako bo stvar potekala?

JAZ: Igrali bosta Maja in Lila. Poročil sem bom s tisto, ki preživi. Potem bosta igrala ti in gospod popisovalec prebivalstva; poročil se bom z žensko preživelega. V vsakem primeru, razen če si preluknja glavo, bo moral gospod popisovalec nekoga odpisati.

MARKO: Malenkost. Vsako sekundo je na svetu odpisanih sto tisoč ljudi.

JAZ: Da bo igra poštena, bom igral tudi jaz. Če umrem, izgine z mano vsaka možnost poroke in zavarovalnine.

DAVID: Potem bi moralo biti v interesu vseh, da ostanete živi.

JAZ: Interes pri tej igri ne igra nikakršne vloge. Vse je v rokah naključja, ki mu nekateri pravijo Bog.

LILA: Naključje pa res ni Bog, kaj pa govorite? Bog ve, kaj dela.

JAZ: Natanko tako, in to ve tudi naključje.

MARKO: Od kod pa naenkrat to? ... Lila?

LILA: Kaj?

MARKO: Prvič, odkar si shodila, si omenila Boga.

LILA: Te moti?

DAVID: Dajmo, dajmo, pustimo verske debate za družinske večere pred televizorjem, kadar crkne elektrika. Zdaj smo tukaj, igrali bomo za vsoto, ki presega sanje vseh nas na kvadrat, naslednji, ki bo omenil Boga, za kazen ne bo smel igrati.

MAJA: A zdaj si kar ti prevzel iniciativo?

DAVID: Nekdo jo mora, drugače bomo tukaj še mesec dni.

MAJA: Je ne bi raje prepustil tistemu, ki ima zavarovalno polico, revolver in željo, da z eno od naju sklene zakonsko razmerje?

MARKO: Tako je. Naj gospod pojasni zadevo do konca.

JAZ: Povedal sem vse. Lahko začnemo. (*Drugi se obotavljajo.*) Nikogar ne silim, zame je en naboj čisto dovolj. (*Si pritisne cev revolverja k sencu.*)

MARKO in DAVID in MAJA: Ne!

JAZ: No, če bo šlo tako naprej, bom že jutri najbolj priljubljen človek na svetu! Ljubi Bog, zakaj nisi bil tako radodaren do mene, ko bi od tega še kaj imel? (*Lili.*) Ti pa, zanimivo, nisi vzkliknila: "Ne!" Ti je vseeno, če se ustrelim?

LILA: Vseeno mi je tudi, če umrem sama.

JAZ: Potem ni možnosti, da ne bi hotela igrati.

LILA: Ruske rulete? Igram jo že nekaj let.

MARKO: Lila! ...

LILA: Kaj, ata? Me boš še enkrat pretepel? Ni dobro, če rečem, da bom igrala, ni dobro, če rečem, da ne bom. Mrtva sem v obeh primerih. Mene ni. Si samo ti.

MARKO: Prosim te, čim manj besed.

MAJA: Je pa res silno zgovorna, najbolj od vseh.

JAZ: "Zaupajte se nebu, skesajte se, zогibajte se greha; če se plevel gnoji, še bolj bo bujen. Če sem prečednosten, mi oprostite; čednost te čase, ko redi se šibkost, bi morala ponižnost greh prositi pardona, češ da mu le dobro hoče."

LILA: "Hamlet, srce si mi preklal na dvoje. Kaj naj storim?"

JAZ: "Lahko noč: a nikar v očetovo posteljo. Naj vodi vas krepost, če v vas je ni. Vzdržite se nocoj, to vam olajša že naslednjo vzdržnost in sleherna nadaljnja bo še lažja. Še enkrat lahko noč, in če bi blagoslavljanja želeli, vas jaz poprosim zanj."

MARKO: Vidim, da že vaša je kraljica; ruleta ni potrebna.

JAZ: (*Marku*) "Prosim, razkleni prste mi z vratu – čeprav nisem vzkipljiv in zaletav, pa sem lahko nevaren." (*Ploskne z rokami.*) "Poslej naj moja misel lije kri, saj nekrvava sploh nič vredna ni." (*Sede in položi revolver na sredo mize.*) Sedimo in začnimo.

(*Marko in David prisedeta; se ozreta k Maji in Lili, ki obstojita.*)

DAVID: Maja?

MARKO: Lila?

LILA: Ata?

MAJA: David?

MARKO in DAVID: K mizi.

MAJA: Začnita, saj sta gentlemana. Če ostaneta živa, bova tvegali medve.

JAZ: Ne bo šlo. Pravila so jasna. Moralo bi nas biti šest. Ker nas ni, bo z nami igral duh Hamletovega očeta. Lahko mu rečemo naša vest. Revolver si bomo podajali od desne na levo, bobenček bom vsakič zavrtel jaz. Prva smrt pomeni konec igre.

DAVID: (*vstane*) Ne bi se rad ponavljal, a še vedno hočem odgovor na svoje vprašanje. Kje je zagotovilo, da se boste res poročili z zmagovalko?

JAZ: A moja beseda nič ne velja?

DAVID: Igra je zelo resna. Vi pa doslej niste ravno dokazali, da vam resnost štrli iz žepov.

JAZ: Moja beseda, izrečena pred pričami, velja toliko kot krogla v revolverju, ki bo odločila, s kom se bom poročil. Če ne začnemo v eni minuti, igro prekličem. (*Maja sede k mizi. Marko gleda Lilo, ki sklanja glavo. Vsi se ozrejo k njej.*)

LILA: "Jutri je sveti Valentin; ko vstane zora sinja, dekle bom k oknu ti prišla: bom tvoja Valentina. In vstane in napravi se in vrata ji odpre; z njim stopi not, ne pride ven nikoli več dekle."

(*Sede k mizi. En stol ostane prazen. Na njem je Jazov kovček.*)

MARKO: Kdo, ste rekli, bo igral z nami?

JAZ: Duh moje preteklosti, ki je po vseh definicijah duh Hamletovega očeta.

Kajti preteklost, ki je navzoča v tem kovčku, mi je umoril uzurpator, ki se zdaj šopiri na tronu kraljestva moje duše, ki pripada meni. Zanj se moram maščevati in v sladkosti maščevanja, če je treba, umreti.

MAJA: Kako je mogoče, da sedimo pri tej mizi, kot da bi se nam to zdelo nekaj vsakdanjega?

JAZ: Smrt je nekaj vsakdanjega.

MAJA: Zame ne. (*Vstane.*) Poglejte skozi okno in mi povetje, koliko ljudi tam zunaj igra take igre. Polotilo se nas je nekaj groznega, tudi mene, priznam. Saj sploh ne vem več, kaj se v meni dogaja.

MARKO: Tam zunaj, gospodična Maja, igra takšne igre več ljudi, kot si mislite. Za prazen nič, ne za petdeset milijonov dolarjev. Statistično vam lahko izračunam, koliko ljudi, ki ta trenutek brezbrizno sedijo za volanom svojega avta, se ne bo vrnilo k svojim družinam.

DAVID: Izračunajte raje, koliko možnosti je, da med njenim poslom počí kondom in se okuži s smrtno boleznijo. Tako bo prej došla, da igra rusko ruleto že deset let.

MARKO: (*Maji*) Res se igra zaključí šele potem, ko eden od nas umre, ampak možnosti, da umrete ravno vi, je malo. Najprej ena proti šest, ker ima revolver šest cilindrov, naboj pa je samo v enem. Potem, če igra tudi duh Hamletovega očeta, je to še enkrat ena proti šest, kar pomeni, da je možnost (*izračuna z digitronom*), da umrete ravno vi, ena proti 280.000. Skoraj nikakršna.

MAJA: Torej nikakršna tudi za druge. Kdo bo potem umrl: duh Hamletovega očeta?

JAZ: Ni izključeno. Čeprav potem še zmeraj ne bom vedel, s katero se naj poročim.

MAJA: (*obotavlja je sede nazaj za mizo*) Kar stiska me v grlu. Saj vendar nismo tako neumni. Ali smo?

MARKO: Jaz sem vsekakor pri zdravi pameti.

MAJA: Jaz pa nisem. Zelo mi je žal.

(*Pograbi torbico in se odpravi proti izhodu. David plane za njo, jo napade s pestmi in pobije na ta. Zajezdi jo in jo tolče po obrazu. Lila plane pokonci, pograbi kasetofon in udari Davida po glavi. Sproži se glasba: Tibetanski menihi. David se prime za glavo, se zvali z Maje in pritisne čelo ob tla. Lila pomaga Maji na noge. David si opomore in hoče napasti obe. Jaz vstane in pomeri vanj z revolverjem. Ugasne kasetar, ki ga je Lila položila nazaj na mizo.*)

JAZ: Ne prisili me, da zapravim edini naboj, ki lahko omogoči razplet naše igre.

DAVID: Ubili bi me?

JAZ: Zakaj pa ne, saj si pripravljen ubiti samega sebe. Ali ni vseeno, kdo pritisne na sprožilec? Vrnimo se k mizi in začnimo ali pa se ta hip ustrelim.

(*Si pritisne cev k sencu.*)

DAVID, MARKO, MAJA, LILA: Ne!

JAZ: No, soglasje je spet popolno. Razlogi zanj so mogoče različni, ampak očitno nobeden od vas ne bi hotel izgubiti možnosti, da za nizko ceno ene same smrti pride do velikega bogastva.

LILA: Motite se.

JAZ: Glej, glej, molčeča zagonetka je postala zgovorna.

MARKO: Lila ...? Si res pripravljena?

LILA: A ti nisi ...?

MARKO: Seveda sem, ampak ...

MAJA: Začnimo že, jaz tega več ne morem prenašati. Naj že eden od nas umre, tudi če sem to jaz.

(Maja se zruši na stol, začne hlipati. Lila prisede in jo tolaži. Moški molčijo. Ko Maja neha hlipati, Marko sede. Jaz stoji in gleda Davida. David sede, potem še Jaz.)

MARKO: Mogoče bi nas moralo skrbeti nekaj drugega.

DAVID: In to je?

MARKO: Truplo. Popis prebivalstva je relativno preprost, odpis je težavnejši. Namesto petdesetih milijonov dolarjev lahko dobimo dolgoletno pravico bivanja na državne stroške.

DAVID: To ni problem. Zunaj imam avto z velikim prtljažnikom.

MARKO: Ste vajeni tega?

DAVID: Na kaj namigujete?

MARKO: Zanima me samo, ali se lahko zanesemo, da nam zaradi vaše morebitne nerodnosti ne bo sredi noči na vrata potrkala policija.

DAVID: Njemu zaupate, meni pa ne? Lahko vam povem, da bom truplo hranil, dokler ne izpolni svoje obljube in se poroči z zmagovalko.

MARKO: Tudi, če bo zmagala moja hči?

DAVID: Tudi. Ker po smrti tega gospoda se bo vaša hči poročila še enkrat – z mano.

MARKO: In če ne bo hotela?

DAVID: Bom policiji povedal, na kakšen način je prišla do denarja.

MARKO: Drugače rečeno, šah mat?

DAVID: Niste tako neumni, kot sem mislil. Drugače rečeno, če ne umrem, je zmaga moja, pa naj se obrne tako ali drugače.

MAJA: To bomo šele videli.

JAZ: Bom kar prvi. *(Si pritisne cev k sencu.)*

DAVID, MARKO, MAJA, LILA: Ne!

JAZ: No, vrednost mojih delnic se ni znižala za en sam stotin. Dobra naložba, čeprav za druge. *(Jaz zavrti bobenček in položi revolver na sredo mize.)* Kdo bo začel?

MARKO: Če smem predlagati, naj začne duh Hamletovega očeta. Rekli smo, da sedi tam, kjer je kovček.

MAJA: Kako pa naj pritisne na petelina?

MARKO: To stori zanj njegov sin, ki mora maščevati umor –

JAZ: (*seže po revolverju, vstane, stopi za stol, na katerem je kovček, si pritisne revolver k sencu*) Bonifacij Jaz, nastopajoč v vlogi Hamleta, danskega kraljeviča, ki nastopa v vlogi duha svojega očeta, ki nastopa v vlogi igralca ruske rulete, ki ne more umreti, ker je duh, lahko pa umre igralec, ki ga igra, kajti igra ni več fingirana, tako kot večina stvari doslej in na svetu nasploh.

(*Pritisne. Klik. Sede nazaj na svoj stol, zavrti bobenček, položi revolver na sredino mize.*)

JAZ: Od desne proti levi, smo rekli.

(*Naslednja je Lila. Prime revolver, se obotavlja.*)

MARKO: Lila ...

LILA: Tiho bodi. (*Premor. Vsi jo gledajo.*) Ne morem umreti, ne da bi nekaj povedala!

JAZ: Lahko, ampak nobenih sentimentalnosti. Nobene filozofije. Metafizika je že zdavnaj obtičala na barikadah razuma. Vprašanje smisla je obglavljeno. Osebnne izpovedi sodijo v spovednico, ki je ni. Sploh pa smo vsi le igralci, ne moremo več govoriti v lastnem jeziku. Vse, od najnižjega do sublimnega, je bilo že povedano. Smo le še koši, v katere civilizacija pometa svoje smeti.

LILA: Potem je vseeno, če zdaj umrem?

JAZ: Tudi to vprašanje je bilo že postavljeno, in verjetno ga ta trenutek postavlja milijon ljudi. Bog bi rekel: seveda je vseeno, kdo, navsezadnje, pa si?

LILA: Blagor vam, ki imate večino življenja za sabo. Kaj pa jaz?

JAZ: Kaj pa zarodki, ki umirajo v maternicah?

LILA: To sem jaz! Ne razumete? Jaz sem zarodek, ki umira v maternici! Skoraj raje umrem ta trenutek, kot da se to vleče še dvajset let!

(*V napadu obupa si pritisne cev ob sence in pritisne sprožilec. Klik. Odloži revolver, se zruši na mizo in neobuladljivo zahlipa.*)

MARKO: (*se je skuša dotakniti*) Lila ... (*Odrine ga. Drugim.*) Žal ni šlo brez sentimentalnosti, opravičujem se.

LILA: Nikar se ti ne opravičuj za to, kako se jaz počutim, ker so moji občutki moji, vsaj moji občutki so moji, če je vse drugo vse doslej bilo tvoje – (*se obrne k drugim*) a lahko imam svoje občutke?

MARKO: (*pograbi revolver in si pritisne cev k sencu*) "Gremo, ne zdržim, to me je zblaznilo."

JAZ: (*mu potegne revolver iz rok, zavrti bobenček in ga položi pred Davida*) Rekel sem, od desne proti levi.

(*David vzame revolver in si pritisne cev k sencu. Čaka.*)

MAJA: Boš kaj povedal? (*David molči.*) Povej kaj, zabavno bo slišati. Famous last words.

DAVID: Bom raje počakal, da slišim, kaj boš povedala ti.

(*Pritisne na sprožilec. Klik. Odloži revolver v sredino mize. Škodoželjno pogleda Majo. Jaz vzame revolver, zavrti bobenček in ga položi pred Majo.*)

DAVID: No? Tokrat ti ne bo treba hliniti orgazma. Pravi bo.

MAJA: (*pobere revolver in si ga ogleduje*) Kakšna majhna reč ... In tako se je bojimo ... Tam zunaj, na vseh koncih sveta, pa se ta trenutek pobijajo s topovi, raketami, kasetnimi bombami ...

JAZ: Oh, brez moraliziranja, prosim.

DAVID: Pa ne, da si naenkrat odkrila nekaj, česar prej nisi vedela?

MAJA: (*razvneto*) A smejo govoriti le tisti, ki niso na vrsti, ali pa je kaka beseda dovoljena tudi človeku, ki stoji na pragu večnosti?

JAZ: Hudo je umreti s klišejem na ustih, ampak dajte, povejte, kaj vas žuli.

MAJA: (*se zazre skozi okno*) Skoraj ne morem verjeti, da je tisto tam zunaj Ljubljana.

JAZ: Kot sem rekel: lahko se pretvarjamo, da je, ampak dokazov ni.

MAJA: Kako se je spremenila!

MARKO: (*pogleda skozi okno*) Pa res.

JAZ: Mogoče se ni spremenila Ljubljana.

DAVID: Boš pritisnila ali nas boš najprej zabavala s polurnim filozofiranjem sentimentalne vlačuge, ki je hotela postati igralka, pa ni imela talenta?

LILA: Veste kaj, od vseh krastač, ki so mi prekrizale pot, ste mi najmanj simpatični.

DAVID: Veš kaj, mlada punca, ki nima niti toliko volje, da bi se znebila odvečnih kil, si pa res ne zasluži, da ji prisluhnem.

MAJA: Res nisem igralka, tako kot vi trije –

MARKO: Oh, midva z Lilo sva samo amaterja, edini pravi igralec je gospod Jaz.

JAZ: Ne bo držalo. Edini pravi igalec je vsak od nas. Poštenjake igramo pred lastno vestjo, imenitneže pred zavestjo, da nismo nič vredni, žrtve pred črvom v srcu, ki nam dopoveduje, da drugi zaradi nas trpijo.

LILA: "O, kakšen zlahten duh je v nas uničen." Kaj se je zgodilo s tem svetom?

JAZ: Statistika. Samo to, nič drugega. Plitvost smo povzdignili v vrlino, ker je laže izmerljiva in pridobitno izračunljiva. Vse drugo je le posledica.

LILA: Ampak vi ne živite tukaj. Tudi ne v petsobnem stanovanju v mestu. Vi niste resnični. Občutek imam, da ste Hamletov duh, vsi drugi pa smo Hamlet, ki mora maščevati zločin.

MARKO: Lila ... (*Jazu.*) Punca ne ve, o čem govori.

MAJA: Ve, ve. Dobro ve, o čem govori.

JAZ: (*ustane*) "Da, s tablic pomnjenja bom zbrisal vse nič važne, puhle štorije, izreke, vzete iz knjig, minulih dni podobe, kar sta jih vtisnila mladost in skušnja, in tvoj ukaz zapisan bo edini v knjigi moje zavesti živel – sam, brez vseh ničevosti. Da, da, nebo! Podlež, podlež, prekleti nasmejani podlež!"

LILA: Ni resničen. Bog nam ga pošilja, da nam pomaga storiti, česar si ne bi upali storiti v sto letih.

DAVID: Vidim, da se je enim pod pritiskom začelo blesti ...

MAJA: O Bog! Če pomislim, kaj sem počela v življenju doslej. Za denar, ki ga potem nisem nikoli videla. Za ljubezen, ki je bila pretepanje in poniževanje. Kot da ne bi videla, kaj se dogaja! Kot da sem slepa!

DAVID: Seveda si slepa. Jaz sem tvoje oči, brez njih ne moreš.

MAJA: Gospod Jaz –

JAZ: Pritisnite na sprožilec.

MAJA: Tudi vi ste del sveta, ki so ga ustvarili moški.

JAZ: (*pobrska po kovčku.*) Da vidim, če imam kje mašila za ušesa.

MAJA: Tudi vi niste nič drugačni od drugih.

JAZ: (*vstane*) Poslušajte, Gabriela, ali Maja, ali Izabela, ali karkoli že ste. Vi ste kurba. Vlačuga. Slut. Prostitute. Hure. Putana. Če vas je kdo v to prisilil, bi lahko zmeraj rekli ne. Pa niste. Ker uživete v tem, kar počnete. Otipali, objeli, oralno in vaginalno sprejeli ste toliko različnih pulzirajočih priveskov moške anatomije, da vas ne more presenetiti nič več. Razen hladnega jekla cevi, ki utegne, če vam bo sreča mila, ejakulirati ogenj. Nehajte, prosim vas, podaljševati ta svoj orgazem. Pritisnite.

DAVID: No, pa si slišala, kar ti gre.

MAJA: Sem, David. In zdaj boš to, kar ti gre, slišal še ti. Pok, ki te bo ociganil za petdeset milijonov dolarjev. (*Pritisne na sprožilec. Klik.*)

DAVID: Ha ha.

MAJA: (*vrže revolver na mizo*) Jebi se. Boš pa sebi preluknjaj glavo.

LILA: Spet je na vrsti duh Hamletovega očeta.

JAZ: (*pobere revolver in zavrti bobenček*) Tako je.

LILA: Ampak zdaj, gospod Jaz, ne smete igrati njegove vloge in meriti v svojo glavo. Zdaj morate meriti v tistega, ki je resnični morilec. "Mojim očem pokazal si k dnu duše, in tam je uležan črn madež – nikdar ne izbledi."

JAZ: "A vendarle – življenje v lojnate postelje gnilobnem znoju, odurno scmarjene, nežnost, paritev v gnusnem svinjaku ..."

LILA: (*si zatisne ušesa*) "Ne govori več. Kot da bodalo mi uho prebada. Ne več, moj Hamlet."

JAZ: (*pobere revolver, zavrti bobenček, si pritisne cev k sencu, pritisne, klik*) Duh Hamletovega očeta je preživel, zdaj je na vrsti njegov zblazneli sin.

(*Zavrti bobenček, si pritisne cev k sencu, pritisne, klik. Zavrti bobenček, poda revolver Lili. Lila ga vzame, se ozre skozi okno.*)

LILA: Nenkrat tudi jaz nimam občutka, da je tisto tam zunaj Ljubljana. Tako daleč je vse, kar je zunaj nas. (*Iztegne roko.*) Kot da ne bi mogla ničesar otipati. (*Jazu*) Se tudi vam zdi vse neresnično?

JAZ: Oh! V dolgih letih sta resničnost in iluzija imeli dovolj časa, da skleneta kompromis, ki ustreza obema; ne vidim razloga, da bi ju začel ločevati.

LILA: Ta svet je ustvaril Oče. Ni ga ustvarila Mati. Je tako?

MAJA: Ta svet je ustvaril moški. To je res.

LILA: V dramskem krožku smo igrali tudi Medejo. Tako sem si vse zapomnila!

MARKO: Lila ...

LILA: (*Maji*) "Med vsemi bitji, ki kaj čutijo, je najnesrečnejša stvaritev ženska.

Moža si kupi za velike vsote, da gospodar bo nad njenim telesom."

MAJA: In potem mu še naprej plačuje, kar naprej. Kar naprej!

LILA: "Ne smeva pozabiti, da sva ženski, da nisva ustvarjeni za boj z možmi! Ker nam močnejši vlada, morava ga poslušati v tem in še v čem hujšem."

MAJA: Res nisem ustvarjena za boj z možmi. Lahko jih le varam. To je moje edino orožje. In pri tem mi pomagajo. S tem služijo in si krepijo moč. Kako jim sploh priti do živega? Samo z nogami narazen. Ampak kaj? Vsi se prodajamo. Tudi nune v samostanu, ki se s krepostjo prodajajo Bogu.

LILA: (*si pritisne cev k temenu*) "Imam pogum, ubiti svojo kri?"

DAVID: A bo to še dolgo trajalo?

LILA: Ko sem bila še majhna in mi je umrla mamica, sem mislila, da je najlepša stvar na svetu oče. Tisti, ki prinaša darila. Jih počasi jemlje iz ovojev, da bi užival ob tvoji nestrpnosti. Tisto nerodno odvezovanje trakov. Šušljanje z ovojnim papirjem. In potem: presenečenje! Karkoli imajo drugi, ni nič v primerjavi s tem! Zaslužiš si vse, kar se dobi na tem svetu! Ta svet je zato, da ti oče lahko prinaša darila!

MARKO: Oče ti še vedno prinaša darila.

LILA: Samo da jih več ne ponuja. Zdaj jih vsiljuje. Uživaj! Zakaj ne uživaš? A ne vidiš, da je tvoj svet narejen iz mojih naporov?

MARKO: Lila ...

LILA: "Vsiljivi, sitni, bedni norec – zbogom. Zamenjala sem te z višjim. To je usoda: zdaj vidiš, da prehuda vnema škodi."

Pomeri z revolverjem v Marka in pritisne sprožilec. Pok: v cilindru je naboj. Marko se zgrabi za prsi, se zvrne s stola, obleži mrtev.

MAJA: O moj Bog!

LILA: (*Jazu*) Nisem vedela ... mislila sem, da bo naredilo klik ... sploh nisem ...

JAZ: (*ji potegne revolver iz roke, mehko*) Seveda nisi vedela. Igre je konec.

DAVID: Prekleta kuzla. Prekršila si pravila. Ampak to ne pomeni, da si zmagala.

LILA: (*se vrže čez očeta, ga boža po obrazu in hlipa*) Imela sem ga ... kljub vsemu ... rada. To je najbolj grozno: da sem ga imela kljub vsemu rada. Sem ga hotela ubiti? Povejte mi, da ne. Povejte mi, da nisem hotela ubiti očeta.

JAZ: "Zdaj je čarovni čas noči, ko grobi zazevajo in buha sam pekel kugo na svet. Zdaj pil bi vročo kri, in delal takšno, da bi zledenil se v grozi dan. Psssst." (*Vklopi kasetar. Tibetanski menihi. Jaz ugasne kasetar.*) Pojdita, prijatelja.

(*David in Maja vstaneta, Maja seže po torbici.*)

DAVID: Ni bilo po pravilih. Truplo ni moja odgovornost.

JAZ: Trupla so odgovornost grobarjev. Pojdita. (*Se nalahno prikloni Maji.*)

Hvala za administrativno pomoč, gospodična. Žal vam ne morem plačati.

Sploh pa, kot vidite, dela nisva končala.

MAJA: Mogoče kdaj drugič.

JAZ: Seveda. Zdaj, ko se poznavata, bo mnogo lažje.

DAVID: In kaj bo z milijoni?

JAZ: Ostali bodo v obtoku. Vsak od delničarjev zavarovalnice si bo lahko privoščil dodatno zabavo z desetimi takimi, kot je dama, ki vam kljub vsemu

še vedno stoji ob strani. Mogoče bo kateri od njih kdaj zašel v mesto tam zunaj, o katerem večina vztraja, da je Ljubljana, in se bo delček tistega, kar bi danes lahko priigrali, vseeno znašel v vašem žepu.

DAVID: Prekršila je pravila. To ni prav.

JAZ: Igralci jih kršimo kar naprej, poklicni in amaterski; živimo pač v iluziji, da nič ni resnično, da je vse le začasno, veljavno le do naslednje predstave. Zbogom.

MAJA: (*Davidu*) Greva. (*Pogleda na uro.*) Še je čas za veleposlanika.

DAVID: (*ji sledi in maje z glavo*) Kakšna škoda!

(*Odideta po stopnicah. Jaz stoji in gleda Lilo, ki še zmeraj objokuje očeta.*)

LILA: (*se dvigne na kolena*) Pravzaprav ...

JAZ: Poslušam.

LILA: Zdaj je vse drugače, a ne?

JAZ: Kaj pa vem. Število prebivalstva se ni bistveno spremenilo. Še najbolj me moti, da sem ostal brez naboja. Sfižil se mi je ves načrt.

LILA: Jaz sem kriva.

JAZ: Oh! Ti še najmanj.

LILA: Lahko se preselite k meni. Hiša je prazna. Skrbela bom za vas, dokler ...

JAZ: (*gleda Marka*) Kako nenavadno! Vsi umremo, ampak ko vidimo truplo, ga raje ne bi videli; kot da ni del sveta, v katerem živimo. V antičnih dramah so liki umirali za kulisami.

LILA: In Hamletov duh – je zdaj maščevan?

JAZ: Nikoli ne bo. Preveliko dejanje je naloženo na prešibka ramena. Pridi k meni.

(*Lila vstane in se mu približa. Jaz jo objame in jo stisne k sebi.*) Ostala sva sama.

LILA: Popolnoma sama.

JAZ: In zdaj? Kako se bova prebijala vsak do svojega konca?

LILA: Kaj predlagate?

JAZ: Z nasmehom?

LILA: (*ga pogleda*) Z nasmehom.

Tema.